THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave,. Bronx N. Y. 1066, U.S.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A.
WEDNESDAY, APRIL 2, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

27. N-RS. TRESDIENA, 1969. GADA 2. APRILIS 19. GADS

AUTHORISED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENTS OF POSTAGE IN CASH

Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A., tālrunis 774—5744

Jaunas sejas Latviešu nama valdē

AKCIJU SABIEDRIBAS LATVIEŠU NAMS TORONTO AKCIONĀRU GADA SAPULCE

No 42 organizācijām un draudzēm — akciju turētājām Latviešu nama Toronto akcionāru gada sapulcē 30. martā bija ieradušies 27 pilnvarotie, kopā pārstāvot 1556 no 1713 akciju kopskaita. kurš, salīdzinot ar 1967. gadu, pieaudzis par 75 akcijām. Nedaudz pieaugusi arī nama gada peļņa — no 1581,31 dol. 1967. gadā uz 1928,22 dol. 1968. gadā. Nama vērtība un mantas stāvoklis, brīvos naudas līdzekļus ieskaitot, ir 211.173,15 dol., no tiem paredzētā nama piebūves kontā 47.806,81 dol Šogad nama bilancē nav norēķināti amortizācijas izdevumi.

Nama saimniecība aizvadītajā gadā pārsniegusi budžetā paredzētos 24.750 dol. ienākumos un uzrāda 25.875,51 dol., bet budžetā paredzētie 22.695 dol. izdevumi samazināti uz 22.337,80 dol. Kapitāla izdevumi 1968. gadā bija 2374 dol. Valdes operātīvie līdzekļi šāgada sākumā bija 3141,31 dol., bet budžets šim gadam izstrādāts ar 28.150 dol. ienākumos un 23.050 dol. saimniecības izdevumos, paredzot 5100 dol. kapitāla izdevumiem. Pēc revizijas komisijas atzinuma, ka šis budžeta projekts ir reāls, akcionāru sapulce to pieņēma bez iebildumiem.

Saskaņā ar Ontario provinces valdības noteikumiem akcionāru sapulci vadīja nama valdes priekssēdis A. Auziņš, bet protokolēja sekretārs A. Šteinbachs. Jau sapulces ievadījumā debates izraisīja Dr. P. Bārdiņa iebildumi, ka akcionāru sapulcē piedalās arī pārstāvji no organizācijām, kuŗas faktiski neeksistē un nedarbojas. Iebildumi bija arī pret pārstāvjiem, kuŗu organizācijas savās sapulcēs nama jautājumu izlemšanā nav varējušas pulcināt pat 10 dalībnieku, kas galvenokārt attiecināms tieši uz lielākajām akciju turētājām — Toronto latviešu skolu fondu un Latviešu nama vienību. Tāpat P. Bārdiņš un P Plīsis norādīja, ka vairākas organizācijas nav pat sasaukušas individuālo ziedotāju (vismaz 100 dol.) sapulces nama jautājumu izlemšanai un pārstāvju izraudzīšanai. Valdes pr-sēdis I. Auziņš paskaidroja, ka šie iebildumi attiecināmi vienīgi uz lokālajām organizācijām, jo nama valde savlaicīgi izziņojusi akcionāru sapulci un tās darba kārtu. Bez tam nekādi iebildumi nav saņemti no individuālajiem ziedotājiem, kuŗi savas balss tiesības nodevuši attiecīgām organizācijām. Tādēļ akcionāru sapulcē visi organizāciju deleģētie pārstāvji atzīstami par pilntiesīgiem.

Valdes amatpersonu ziņojumus ievadīja pr-sēdis I. Auziņš, norādot, ka dažādo jautājumu izlemšanai un saimniecisko lietu kārtošanai sēdes notikušas vismaz reizi mēnesī. Valde daudz nodarbojusies arī ar iepriekšējās akcionāru sapulces lēmumu par eventuālo akciju sabiedrības formas maiņu. Sazinoties ar vairākām advokātu firmām un citiem lietpratējiem, valde pērnā gada 6. jūlijā atzinusi, ka pašreizējais privātās akciju sabiedrības veids ir vispiemērotākais un lietderīgākais, tādēļ pārmaiņas nav izdevīgas un nav vēlamas.

Par iecerētās piebūves projektu ziņoja tehniskās komisijas vadītājs M. Tože. Izstrādātie projekti pilsētas valdes piekritīgajās iestādēs vairākkārt noraidīti, galvenokārt nepietiekamu automašīnu novietošanas iespēju dēļ. Pēc vairākkārtīgas projektu pārstrādāšanas sazinā ar arch. Dr. E. Janišu beidzot panākta labvēlīga atbilde un būs projekta oficiāla apstiprināšana paredzama jau tuvākajā laikā.

Nama domu komitejas pārstāve Z. Grekere savā ziņojumā norādīja, ka komitejā ir 13 dalībnieču, no kuŗām notikušajās 16 sēdēs caurmērā piedalījušās 10. Komitejas darbs bijis rosīgs, sekmējot nama valdes un citu organizāciju sarīkojumus, arī privātas viesības ar galdu klāšanu un bufetes pārzināšanu. Bez tam rīkoti arī patstāvīgi sarīkojumi — gadskārtējais bazārs, jaunatnes koncerts, pankūku balle u.c. Labi izdevušies arī komitejas rīkotie mājturības kursi. Komitejas ienākumi bijuši 5911 dol., bet izdevumi 3071 dol. Ieskaitot iepriekšējā gada atlikumu, pašreizējie līdzekļi ir 3458,60 dol. Pabeidzot ziņojumu, Z. Grekere minēja arī dažus dāmu komitejas ierosinājumus: 1) iekārtojams virtuves celtnis, kas atvieglinātu trauku un ēdienu nogādi augšējos stāvos; 2) nama telpas nav izmantojamas cittautiešu grupām ar vairāk nekā 200 personām; 3) telpas rudens sarīkojumiem, dažādām cittautiešu grupām nav iznomājamas jau pārgājušā pavasarī 14 nacionālu latviešu organizācijas, kuŗas savus sarīkojumus vēl nav izplānojušas, tādēļ vēlāk spiestas telpas īrēt citur.

Saimnieciskās komisijas un valdes loceklis P. Rudzītis sniedza vispusīgu pārskatu par namā notikušajiem 604 dažādajiem sarīkojumiem, no tiem 55 cittautiešu Apmeklētāju kopskaits bijis 28.411, par 1777 vairāk nekā gadu iepriekš. Ieskaitot latviešu kreditsabiedrības biroju, DV grāmatnīcu un TLB telpu, Latviešu namu pavisam apmeklējusi 47.941 persona, un arī šis skaits uzrāda 3357 apmeklētāju pieaugumu, salīdzinot ar 1967. gadu. Caurmērā namu katru dienu apmeklējuši 131 persona. Nama telpas mācību gadā katru piektdienu izmanto TLTA sestdienas ģimnazija, kurai saskaņā ar valdes lēmumu telpas atvēlētas bez maksas. Tā-

(Nobeigums 4. lpp.)

Tā kā Kanadā pastu sestdienās vairs nepiegādā un pasta darbība kā Kanadā, tā ASV vispār ir nozēlojami slikta, esam spiesti jau laikraksta šodienas numuru lasītājiem nodot kā Lieldienu izdevumu. Nākošais numurs iznāks, kā parasti, sestdienā.

Redakcija

PRIECĪGAS LIELDIENAS!

ELMĀRA DAMBERGA ZĪMĒJUMS

Archibiskaps
Arnolds Lūsis

LIELDIENĀS

„Ja nu jūs ar Kristu esat augšāmcēlušies, tad tiecaties pēc tā, kas augšā, kur ir Kristus, ka paaugstināts pie Dieva labās rokas. Savas domas vērsat uz augšu un ne uz zemes lietām." — Ap. Pāvila vēstule kolosiešiem 3.; 1, 2.

Grieķu valodā cilvēkam dots vārds „antropos". Tulkojumā, vārda sakni un nozīmi meklējot, atrodam, ka „antropos" nozīmē „tāds, kas raugās uz augšu".

Senie grieķi, kuŗu kultūras galsotnē izauga arī Jēzus laikmeta biedri, domāja, ka cilvēks no pārējās dzīvās radības atšķiras ar to, ka Radītājs viņam devis spēju skatīties „uz augšu", uz debesīm.

Savas domas un savas acis pacelt uz debesīm esam aicināti arī mēs, kuŗu sirdīs ir ieskanējusi vēsts par Kristus augšāmcelšanos Lielās dienas rītā, kad dzīvība ir uzvarējusi nāvi, izraisot arī Jēzus mācekļos pārtapšanas spēkus, kas veido jaunu cilvēku, kuŗš, apustuļa Pāvila vārdiem runājot, „atjaunojas atziņā par to, cik svēts un cik liels, cik varens ir Dievs, kas Lieldienu rītā ir pasludinājis nāves nāvi ar Kristus augšāmcelšanos".

Mēs visi, taikam, atskārtīsim, ka daudzas mūsu laikmeta problēmas ir samezglojušās un daudzas traģēdijas radušās tāpēc, ka mūsu laikmeta cilvēks ir aizmirsis „savas domas vērst uz augšu", ka pārāk daudz un pārāk bieži mēs domājam tikai par „zemes lietām". Šādas sekulāras dzīves ziņas ietekmē mēs esam sākuši ticēt dažādām ilūzijām — ūtopijai, kuŗa sola Dieva valstību zemes virsū. Daudzi, piemēram, domā, ka cilvēkam tikai jāapvelk labākas drānas, tad arī cilvēks pats kļūst labāks — tīrāks un skaistāks savās domās, vārdos un darbos.

Tādēļ garīgo pārdzīvojumu norisēs mūsu laikmeta cilvēks bieži vien ir it kā miris, jo, palicis bez Dieva, palicis bez cēlākām atziņām un patiesībām, viņš daudzreiz tikai veģetē un sāk ienīst tos, kas it kā sašaurina viņa dzīves telpu, kas neļauj viņam vienmēr iegūt tik biezu maizes riecienu, kā viņš vēlētos. Tā rodas atsvešināšanās un naida izraisīta šķelšanās starp baltajiem un melnajiem, pabēdušajiem un izsalkušajiem, starp brīvajiem un tiem, kas verdzībā. Un drupās pārvērsras pilsētas... Un brālis paceļ roku pret brāli, lai nokautu, laupītu un dedzinātu...

Bet daudzas ēnas mūsu dzīvē izzustu, ja mēs vairāk savas domas vērstu uz augšu, kur Kristus, un ne uz zemes lietām".

Protams, mēs nevaram visas pasaules slimības dziedināt. Mēs nevaram visus pasaules mezglus atšķetināt. Bet — arī Dievs Lieldienu rītā negribēja radīt jaunu un labāku pasauli. Tajā brīdī, kad Dieva roka novēla akmeni no Kristus kapa, Dievs gribēja radīt jaunu cilvēku, kuŗam ir vecā miesa, bet jauna sirds un dvēsele. Dievs Lieldienu rītā gribēja radīt jaunu cilvēku, kas, raugoties uz Kristu, savas domas vērš uz augšu, kas atjaunojas savā sirdsprātā, atceroties savu Radītāju.

Dievs Lieldienu rītā brīnumainajā gaismā gribēja likt Kristum atmirdzēt cilvēku sirdīs, lai mēs, kā Dieva ieredzētie, svētie un mīlotie tērptos sirsnīgā līdzjūtībā, mīlestībā, laipnībā, lēnībā un pazemībā, lai mēs panestu viens otra kļūdas un vājības, lai mēs viens otram piedotu tāpat, kā Kristus mums ir piedevis". (Vēstule kolosiešiem 3).

Tad un tikai tad mēs visi kļūtu par Lieldienu rīta cilvēkiem, kas arī bēdās un grūtībās kā apskaidroti iet caur dzīvi un kas, pat mirstot, iet no nāves uz dzīvību.

Protams, šī pasaule nav tāda, kuŗā mēs varētu aizsniegt absolūtu bezgrēcību un pilnību. Te vienmēr ēnas mīsies ar gaismu, prieks ar bēdām, naids ar mīlestību. Šajā pasaulē vienmēr būs tāpat kā ar zīmējumu Toronto Sv. Jāņa draudzes dievnama altāŗa gleznā. Svešinieks, kas to redz, vienmēr jautā: „Kāpēc tas palicis it kā nepabeigts?" Un tad es parasti atbildu: „Tāpēc, ka nepabeigta ir arī mūsu garīgā pārtapšana, jo arī savu Pestītāju mēs neredzam visā Viņa debesu godībā un krāšņumā, bet tikai kontūrās, kuŗas ir veidojusi mūsu vāja ticība."

Bet — kad nāks brīdis, kuŗā mēs paši tiksim aicināti turp, kur Kristus, kur iznīcīgais tērpjas neizziņībā, kur mirstīgais Lieldienu rīta spēkā tērpjas nemirstībā kad pienāks brīdis, kuŗā mēs paši redzēsim nāves miršanu, tad Dievs pie mums būs pabeidzis to radīšanas darbu, kuŗu Viņš iesācis Lieldienu rītā, pamodinot Kristu no mirušajiem — mums par liecību, ticības stiprinājumu, dvēseles miera un svētlaimes avotu. Un to apzinoties, jau tagad Lieldienu rīts mūsos izraisa dažādas dvēseles noskaņas, tāpat kā pirmajos Jēzus mācekļos.

Indiešu domātājs Gnadabarans raksta: „Tajā rītā sievas, kuŗas gāja uz Jēzus kapu, bija noskumušas. Bet — viņas redzēja dzīvo Kungu. Un Kristus augšāmcelšanās tām bija priecīgs pārsteigums!"

Tajā rītā mācekļus nomāca bailes. Viņi domāja: viss ir pazaudēts Bet — mācekļi redzēja dzīvo Kungu. Un Kristus augšāmcelšanās uzvarēja viņu bailes.

Tajā dienā divi mācekļi gāja uz Emauu. Un viņi bija zaudējuši visas cerības. Bet tas Kungs viņiem soloja blakus. Un viņu bezcerība pārvērtās palāvībā. Kristus augšāmcelšanās bezcerību pārvērta cerībā.

Tajā rītā priecājās augstie priesteŗi un farizeji. Viņi bija pārliecināti, ka Jēzus ir miris. Bet — Kristus dzīvoja. Un augsto priesteŗu un farizeju prieks pārvērtās apjukumā. Jo Kristus augšāmcelšanās iznīcināja ļaunuma varu.

Tajā dienā Toms neticēja. Viņš domāja: Jēzus guļ kapā. Bet — Jēzus bija augšāmcēlies. Un Toms redzēja Viņa brūces un runāja ar Viņu. Un viņa neticība pārvērtās ticībā. Kristus augšāmcelšanās neticību pārvērta ticībā.

Tajā rītā sātans jutās laimīgs un apmierināts. Viņš sacīja: atpestīšanas maldi ir iznīcināti. Bet — Kristus bija uzvarējis nāvi. Kristus bija augšāmcēlies. Un sātana smiekli apdzisa nevarībā. Jo Kristus augšāmcelšanās bija nāves nāve." (Grāmatā „Sodien — Jēzu").

Arī mēs daudzreiz esam apjukuši un šaubu varā. Bet — Kristus ir augšāmcēlies. Un Viņa augšāmcelšanās mūs pārveido tā, ka mēs novelkam savu veco cilvēku un apģērbjam jauno cilvēku, kas atjaunojas atziņā par sava Radītāja attēlu un top apskaidrots ar Kristu.

Viņš milēja savu tautu un ticēja mieram

SPECIALRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VASINGTONAS

Vēstures lapas mēdz saglabāt lielu vīru pēdējos vārdus. Ģenerālis Eizenhauers dienu pirms nāves apliecinājā: „Es milēju savu tautu. Es ticēju mieram." Varbūt šis vienkāršais Eizenhauera apliecinājums izteic daudz vairāk nekā citu valstsvīru atstātie politiskie testamenti.

Eizenhauers savā dzīvē spēja saņemt to, ko tauta dāvā tikai nedaudziem vīriem, kuŗiem tā izšķirējos brīžos uzliek vissmagākos pienākumus. Amerikāņi Eizenhaueru milēja, ieroči, ar kuŗiem Eizenhauers ieguva to mīlestību, bija neviltots godīgums, taisnīgums un cilvēciska iecietība.

Nav šaubu, ka vēsturnieki nebūs vienās domās par ģenerāļa Eizenhauera karavadoņa lomu un stratēģiju. Arī Eizenhauera astoņi Baltajā namā pavadītie gadi nebūt nebūs pasargāti no bieži vien pamatotiem kritiskiem vērtējumiem. Eizenhauers nebija profesionāls politiķis, nemēģināja nevienam iztapt un bieži vien pieņēma lēmumus, kuŗiem nepiekrita pat viņa tuvākie domu biedri. Viņš neteica, ugunīgas runas, bet dzīvē pār visu augstāk stādīja amerikāņu krietnākās rakstības īpašības.

Nav jāaizmirst, ka Eizenhauers savai zemei kalpoja laikā, kad pasaule piedzīvoja kritiskākās dienas visā civilizācijas pastāvēšanas vēsturē. Par spīti visām savām cilvēciskajām vājībām, viņš amerikāņu dāvāto uzticību pilnīgi attaisnoja un izšķirējos brīžos nebaidījās uzņemties uz saviem pleciem smago atbildības nastu.

Brīdī, kad amerikāņi patiesās sērās liec galvas sava iemīļotā kādreizējā prezidenta aiziešanā, nekrologa vietā pakavēsimies pie dažiem nozīmīgiem brīžiem nelaika dzīves gaitās.

Dvaits Davids Eizenhauers dzimis 1890. gada 14. oktobrī mazā Teksasas miestiņā Denisonā, kur viņa tēvs tai laikā bija nelevērojams vietējās dzelzceļa sabiedrības darbinieks. Kad mazajam Aikam, kā vēlāko ģenerāli dēvēja, bija tikai divi gadi, Eizenhaueri pārcēlās uz Abilēnu Kanzasā. Trīs akru zemes nespēja nodrošināt pietiekamu iztiku septiņu bērnu ģimenei, un Eizenhauera tēvs pieņēmā jēmumus, kuŗiem nepiekrita pat viņa tuvākie domu biedri. Viņš neteica ugunīgas runas, bet dzīvē pār visu augstāk stādīja amerikāņu krietnākās rakstības īpašības.

Eizenhauers savā dzīvē spēja saņemt to, ko tauta dāvā tikai nedaudziem vīriem, kuŗiem tā izšķirējos brīžos uzliek vissmagākos pienākumus. Amerikāņi Eizenhaueru milēja, ieroči, ar kuŗiem Eizenhauers ieguva to mīlestību, bija neviltots godīgums, taisnīgums un cilvēciska iecietība.

Nav šaubu, ka vēsturnieki nebūs vienās domās par ģenerāļa Eizenhauera karavadoņa lomu un stratēģiju. Arī Eizenhauera astoņi Baltajā namā pavadītie gadi nebūt nebūs pasargāti no bieži vien pamatotiem kritiskiem vērtējumiem. Eizenhauers nebija profesionāls politiķis, nemēģināja nevienam iztapt un bieži vien pieņēma lēmumus, kuŗiem nepiekrita pat viņa tuvākie domu biedri. Viņš neteica ugunīgas runas, bet dzīvē pār visu augstāk stādīja amerikāņu krietnākās rakstības īpašības.

Nav jāaizmirst, ka Eizenhauers savai zemei kalpoja laikā, kad pasaule piedzīvoja kritiskākās dienas visā civilizācijas pastāvēšanas vēsturē. Par spīti visām savām cilvēciskajām vājībām, viņš amerikāņu dāvāto uzticību pilnīgi attaisnoja un izšķirējos brīžos nebaidījās uzņemties uz saviem pleciem smago atbildības nastu.

Brīdī, kad amerikāņi patiesās sērās liec galvas sava iemīļotā kādreizējā prezidenta aiziešanā, nekrologa vietā pakavēsimies pie dažiem nozīmīgiem brīžiem nelaika dzīves gaitās.

Dvaits Davids Eizenhauers dzimis 1890. gada 14. oktobrī mazā Teksasas miestiņā Denisonā, kur viņa tēvs tai laikā bija nelevērojams vietējās dzelzceļa sabiedrības darbinieks. Kad mazajam Aikam, kā vēlāko ģenerāli dēvēja, bija tikai divi gadi, Eizenhaueri pārcēlās uz Abilēnu Kanzasā. Trīs akru zemes nespēja nodrošināt pietiekamu iztiku septiņu bērnu ģimenei, un Eizenhauera tēvs pieņēmā jēmumus, kuŗiem nepiekrita pat viņa tuvākie domu biedri. Viņš neteica ugunīgas runas, bet dzīvē pār visu augstāk stādīja amerikāņu krietnākās rakstības īpašības.

Eizenhauers savā dzīvē spēja saņemt to, ko tauta dāvā tikai nedaudziem vīriem, kuŗiem tā izšķirējos brīžos uzliek vissmagākos pienākumus. Amerikāņi Eizenhaueru milēja, ieroči, ar kuŗiem Eizenhauers ieguva to mīlestību, bija neviltots godīgums, taisnīgums un cilvēciska iecietība.

Nav šaubu, ka vēsturnieki nebūs vienās domās par ģenerāļa Eizenhauera karavadoņa lomu un stratēģiju. Arī Eizenhauera astoņi Baltajā namā pavadītie gadi nebūt nebūs pasargāti no bieži vien pamatotiem kritiskiem vērtējumiem. Eizenhauers nebija profesionāls politiķis, nemēģināja nevienam iztapt un bieži vien pieņēma lēmumus, kuŗiem nepiekrita pat viņa tuvākie domu biedri. Viņš neteica ugunīgas runas, bet dzīvē pār visu augstāk stādīja amerikāņu krietnākās rakstības īpašības.

Nav jāaizmirst, ka Eizenhauers savai zemei kalpoja laikā, kad pasaule piedzīvoja kritiskākās dienas visā civilizācijas pastāvēšanas vēsturē. Par spīti visām savām cilvēciskajām vājībām, viņš amerikāņu dāvāto uzticību pilnīgi attaisnoja un izšķirējos brīžos nebaidījās uzņemties uz saviem pleciem smago atbildības nastu.

Brīdī, kad amerikāņi patiesās sērās liec galvas sava iemīļotā kādreizējā prezidenta aiziešanā, nekrologa vietā pakavēsimies pie dažiem nozīmīgiem brīžiem nelaika dzīves gaitās.

Dvaits Davids Eizenhauers dzimis 1890. gada 14. oktobrī mazā Teksasas miestiņā Denisonā, kur viņa tēvs tai laikā bija nelevērojams vietējās dzelzceļa sabiedrības darbinieks. Kad mazajam Aikam, kā vēlāko ģenerāli dēvēja, bija tikai divi gadi, Eizenhaueri pārcēlās uz Abilēnu Kanzasā. Trīs akru zemes nespēja nodrošināt pietiekamu iztiku septiņu bērnu ģimenei, un Eizenhauera tēvs pieņēmā j

Strupauša pirmā diena brīvībā

ELLAS ANDERSONES LIELDIENU PASAKA

(Nobeigums)

Strupausis ir tik noguris, ka acu plakstus tikko kustināt spēj. Arī siltums ir patīkams. Tāpēc miegs tālā ceļa mērotāju pieveic bez pūlēm. Izstiepies pie kaut kā mīksta un silta, Strupausis iemieg dziļā miegā.

☆

Mežmaļu mājas pagastā atrodas tālu no citām saimniecībām. Pirmdienas rītā aizved bērnus uz pamatskolu, mājās tos ved sestdienas pēcpusdienā. Mazajā laukų skolā bērniem nav citu nodarbību, kā tikai kārtējās mācības. Brīvstundās skolēni paši meklē un nodarbības atrod. Ziemā zēni sadalās divās grupās un kaŗo. Ieroči — sniega pikas. Pavasaŗos un rudeņos skolēni brīvā laikā palīdz skolotājiem plašo skolas apkārtni kārtībā turēt.

Mežmaļu saimnieki ir lieli grāmatu un laikrakstu lasītāji. Plašajā galvaspilsētas laikrakstā bieži vien aprakstītas dažādo skolu nodarbības. Tā Mežmaļu zēni uzzina, ka ir skolas, kuŗās zēni un meitenes skautu un gaidu organizācijā sastāv. Jo vairāk Mežmaļu zēni par skautiem lasa, jo vairāk paši vēlas skauti būt. Bet trīs vien skautu pulciņu nodibināt nevar. Nu, ja to nevar, vismaz kaut ko kā skauti darīt var. Kaut vai nometņot. Žurnālā „Atpūta" bija rakstīts, ka daži skautu pulciņi Lieldienas nometnē pavadīšot. Zēni gulēšot teltīs.

Mežmaļu Pēterim, Kasparam un Vilnim nav telšu. Paligā nāk tēvs. Iedod brezentu, to pašu, ar kuŗu, uz dzirnavām braucot, maisu vezumu pārklāj. Vezuma apsegšanai tas liels diezgan, bet trim zem tā gulēšanai telpas sanāca par maz. Paligā nāk māte. Iedod pāris vecāku segu, kuŗas piestiķēt. Guļamo maisu, kuŗos zēniem pa nakti iekšā līst un no aukstuma paslēpties, arī nav. Tik agrā pavasarī tāpat uz zemes gulēt nedrīkst. To zina zēni paši, to neļautu arī vecāki. Un atkal izlīdzētāja ir māte. Viņa iedod katram dēlam pa lielākam labības maisam.

Jau agrā pēcpusdienā zēni maisus ar salmiem piebāž un uz uzslieto telti aiznes. Maisi augsti, čagani. Zemes mitrums gulētājiem pie sāniem netiks. Apsegsies ar līdzdotajām vatētajām segām un nemaz nejutīs, ka teltī guļ. Zēniem sejas laimē spīd.

Jau pirms saules rieta viņi dodas uz nometni. Katram plecos muguras soma. Katram pašam jāzina par veļu, sausām zeķēm un pārtiku visām trim dienām. Vilnis, Mežmaļu jaunākais dēls, kuŗam tikko desmit gadu, par nometni tā sajūsmināts, ka skrietu uz telti tā, kā stāv. Pēterim jau pilni četrpadsmit. Viņam jāapsola Vilni uzskatīt.

Nonākuši pie telts, zēni tūliņ sāk darboties. Salasa sausus zarus un kuŗ uguni. Visās skautu nometnēs ugunskuŗus kuŗot. To viņi zina. Lai uguns pa sūnām nedarbos nenokļūtu, tai apkārt sakrauj pelēkos lauku akmeņus, Cieši, akmeni pie akmeņa. It kā sētu apkārt uzceļ.

Vakariņās viņi ēd no mājas līdzpaņemto maizi un gaļu. Jau pirmajā vakarā vārīt negrib. Ir gan kartupeļi līdzpaņemti, bet tos ēdīs rīt. Lai maizi un gaļu vieglāk norītu, viņi piedzeŗ pudelēs līdzpaņemto tēju.

Tstas skautu dziesmas zēni nemāk. Bet, pie ugunskura sēžot, jādzied. Tā visās nometnēs skauti darot. Zēni atkal kaut kā izlīdzas. Katrs izvēlas sev mīļāko dziesmu, kuŗu visi kopīgi nodzied. Labi, ko grava un Mežmaļi atrodas tālu prom no citām saimniecībām. Citādi ļaudis nobrīnīties vien nevarētu, kāpēc Lieldienu naktī uguns sakurta. Brīnītos, kas tur dzied. Kāpēc dzied „Rīga dimd"? „Kaŗavīri bēdājās"? „Pūt vējiņi"?

Kad satumst, zēni apdzēš ugunskuru, ielien teltī un liekas katrs uz sava maisa gulēt. Tūlīt iemigt nevar nevienš. Ārā pa koku zariem lēkā un čaukstinās vējš. Nokrīt pa sausam zaram. Katru mazāko troksnīti nometņotāji dzird, un katrs troksnītis satrauc. Kāds nāk? Līdīs pie mums? Aizildinādamies, kā ir vēsi, visi trīs gandrīz uz viena maisa salien. Iebrēcas pūce. Kā vaids, kā bērna raudiens izklausās. Pēteris jūt, ka kaut kas jāsaka. Citādi jaunākie brāļi nobīsies vēl vairāk un skries tumšā naktī tieši pāri laukam uz māju.

„Tā pūce," viņš saka.

Kaspars un Vilnis uzelpo vieglāk. Dzīvojot meža malā, viņi pūces kliedzienus dzirdējuši vairākas reizes, bet nekad tie nav sirdis drebinājuši. Līdz šim visur kopā ar tēvu un māti iets. Tagad mežā viņi trīs bērni vien. Tāpēc bailes tik drošas. Vilnis parauj galvu zem segas. Lai nāk, kas nākdams, viņu pirmo neieraudzīs! Bet atnāk miegs un pievāc Vilni pašu pirmo. Pamazām miegs acis aizveŗ arī Kasparam un Pēterim.

Kad Strupausis telti ierauga, tajā ieskrien un saritinās kā mazs, pelēks kamolinš Vilnim gandrīz

Austra Grāvele

LIELDIENĀS

Pavasars ar vēja šalkām
sirdi pilda jaunām alkām.

Maigs pūpolzars man vaigu glauž
un ilgas dvēselē sapņus auž . . .

Bet domas vēja spārniem trauc,
kur dzimtenes bērzi smaržojot plaukst.

Tur Lieldienas rītu sveic ēnainais sils
un miglā tinies ezers zils.

Zēns neiztur. Pamostas. Iebermēžējis no acīm miegu, Pēteris piecēlies sēdus. Cauri mātes vecajām segām viņš redz, ka ārs pilns ar saules gaismu. Virs telts koka galotnē kaļ dzenis. It kā minūtes, it kā stundas skaitītu. Brāļi guļ. Mazajam klāt pielīdis, guļ arī zaķēns.

Pēteris aiztur elpu. Uzmanīgi viņš liecas uz Strupauša pusi un izstiepj roku. Lēni uz priekšu virzās roka, lēni uz ieju slīd un — zaķītis jau atrodas cilvēka rokā. Sirds mazajam kustonītim sit stipri, ļoti stipri. Strupausis dreb un skatās Pēterītī, reizē bailīgi un lūdzoši. Zēns nerunā nevienu vārdu, tikai glauž zaķēnu pa spalvai.

„Laidīšu tevi brīvībā," Pēteris stāsta Strupausim. „Tikai pagaidi. Tūliņ ceļsos un laidīšu tevi brīvībā."

Bet zaķēns tikai dreb.

Pēterim ienāk prātā parādīt atradumu arī brāļiem. Vilnim dzīvnieki vienmēr patikuši. Un tie, it kā to zinādami, līp Vilnim klāt kā bites ap māti. Jēri ēd Viļņa pasniegto maizi, teļi laiza viņa drēbes. Žirgi bubina un, draudzību meklēdami, liek galvas Vilnim uz pleca. Pat vecais Runcis, kas, tikko pa spalvu neglauž, cērt nagus glaudītājam rokā, Vilni vēl nav skrāpējis. Sabož gan spalvu, kulsta asti, manās prom, bet nagus nepalaiž. Kad Vilnis vēl pavisam mazs bija, Pēterim bieži vien viņš bija jāuzskata. Kā zināt, kur katru reizi puika aizvilcies? Tad Pēteris atrada izeju. Sauca Runci. No kuŗas puses Runcis skrēja, tur droši varēja Vilni meklēt, Tie abi kopā vien turējās.

„Kaspar! Vilni!" Pēteris sauc. Zēni pagrozas, bet acis vaļā neveŗ.

„Kaspar! Vilni!" Pēteris sauc atkal. „Saule uzlēkusi. Ceļaties! Man jums kas rādāms."

„Kas nu tev varētu būt, ko mēs nebūtu redzējuši?" Kaspars, ar miegu kaudamies, atņurd. Viņš labāk liek soli par maz nekā par daudz. Viņš vienmēr saka, ko var padarīt rīt, jo nav šodien jādara.

„Skauts neguļ līdz pusdienām!" Pēteris vedis brāļus uz nometni, tāpēc viņam tiesības noteikt, kad gulēt iet un kad celties. „Augšā! Augšā!"

Lēni, lēni kustas Kaspara rokas. Tās pagrūž segu tālāk nost, pacelas virs galvas un tad atkal nokrīt gar sāniem. Uz Pēteŗa pusi viņš nemaz neskatās. Vilnis turpretim, izrīvējis no acīm miegu, skatās Pēteri platām acīm.

„Kas tev rokā?" viņš prasa.

„Kad pamodos, redzēju, ka šis zaķēns man guļ tev gandrīz uz galvas," Pēteris stāsta.

„Dod man, dod man!" Vilnis jau stiepj rokas uz zaķēna pusi.

„Vai tev ar stirnu nepietiek?" arī Kaspars tagad skatās uz Pēteri.

Ziemā kādā vakarā Mežmaļu saimniece bija aizmirsusi siena šķūņa durvis pievērt, un nākošajā rītā viņa atrada pie siena panta barojamies mazu stirniņu. Laikam, aukstuma un bada vajāta, tā bija šķūnī iemaldījusies. Zinādami, cik ļoti viņu jaunākais dēls dzīvniekus mīl, saimnieks ar saimnieci stirniņu sagūstīja un Vilnim uzdāvināja. Pirmajās dienās tā ēdienam purnu nepiedūra. Tikai skatījās bailīgām acīm cilvēkos. Un atkal Vilnis bija tas, no kuŗa rokām stirniņa sāka ēst. Tagad tā pieradusi un kā šunelis puikam visur līdzi tek. Kādreiz aizskrien gan uz mežu, kādu stundu pagaņās un atgriežas Mežmaļos.

„Man patīk arī zaķi," Vilnis jau tur Strupausi, krūtīm piespiestu.

„Uz māju nenesīsim," Pēteris runā lietišķu valodu. „Izskatās vēl pavisam bērns. Droši vien nomaldījies, vecāki meklē un neatrod. Laidīsim brīvībā."

Bet Vilnim gribas Strupausi uz mājām nest. Ļoti gribas. Un tad piepeši galvā ielec doma: ko darītu māte un tēvs, ja Vilnis, kaut vai no šīs pašas nometnes mājās nepārnāktu? Droši vien bēdātos. Māte raudātu. Tēvs drebeligā balsī mierinātu māti. Tā tas bija ziemā, kad slidojot Kaspars pakrita un roku pārlauza. Vairs ne vārda Pēterim pretī nerunājis, Vilnis ar zaķēnu rokās izlien no telts.

☆

Strupauša pazušanu zaķu ģimene ievēro tikai tad, kad vecāmāte vīriešus uz pirti aicina. Visi skatās, kur pulka? Parasti tēvs, vectēvs un Strupausis pirmie pirtī iet. Tēvs skatās istabā. Nav. Māte atceras, kad istabu tīrījusi, Strupausis esot laukā izgājis. Vecāmāte ap pirti skatās un sauc. Nav. Puiku atrast nevar. Palīgā iet vecaistēvs un māte. Visi četri dodas gravā katrs uz savu pusi. Ūjina. Sauc. Nekā. Puikas nekur.

„Gan pārnāks. Kad tumsa virsū bruks, gan uz mājām ceļu meklēs," tēvs mierina sievietes, bet paša sirds nekā laba neparedz. Skatieni uz Mežmaļu pusi vien klīst. Tur nikni suņi . . .

Vakars reizē ar tumsu pienāk daudz ātrāk nekā citām dienām. Vismaz zaķu ģimenei tā liekas. Tikai — Strupausis nepārnāk. Pēc pirts tēvs pieliekamajā vēlreiz pārskaita olas, pārskata grozus. Māte tikai pūš un degunu vien slauka.

„Taču palūko, ko rīt kājās ausi," tēvs atgādina. „Istabas tupelēs tagad lauku ceļos nerādies. Dubļi līdz ceļgaliem."

Janīna Babre

TRĪS KRUSTI

Trīs krusti Golgātā
Stāvēs līdz dienai pēdējai.
Trīs krusti — bijušais, esošais un nākamais.
Trīs krusti — elle, debesis un šķīstītava.
Trīs krusti — Glābējs, glābts un pazudināts.

Beigās
Tik vienu krustu spēsi apkampt.

„Nemaz domāt nespēju," māte tikko čukst. „Rīt tēv, laikam, būs jāiet vienam pašam, vai sauc vecotēvu palīgos."

„Nelutini bēdu," zaķu tēvs izsliena pavisam taisns. Acis gan ir mitras, balss pāris reižu iedrebas. Bet tas arī ir viss. „Bēdas jāpārvar. Lutinātas tās aug ātrāk un sakņojas dziļāk par vārpatu."

Viņš noliek pa tvērienam gaŗos zābakus, mēteli. Kad sieva nekustas, sameklē arī viņai vajadzīgos apģērbus un apavus. Klusēdami visi salien gultās. Ne vārda visu gaŗo nakti viņi viens ar otru nepārmij, bet nomodā ir visi. Iemieg un cietā miegā guļ tikai Baltkakle. Jaunībā miegs stiprāks par katru bēdu.

Rītā māte ceļas reizē ar tēvu. Klusēdama viņa ceļ plecos nēsus ar olu groziem. Tēvs iejūdzas ar olām piekrautajos ratos, un tā abi brien pa dubļiem no vienas mājas uz otru. Citiem gadiem viņi priecājušies kopā ar cilvēku bērniem. Reizi gadā zaķi izjūt dāvināšanas prieku, un tas ir Lieldienās. Šogad prieks no zaķu pāŗa stāv tālu. Mežmaļos olas viņi noliek dārza tālākajā stūrī. Sākumā tur iegriezties nemaz nedomā. Bet — tā tomēr nevar. Vilnis vēl pavisam mazs. Un arī Kasparam par atnestajām olām būs savs prieks. Suņu dēļ bērnus skumdināt nedrīkst.

Pāri tīrumiem no Mežmaļiem uz zaķu māju lokas grāvis. Nokārtām galvām pa tā malu soļo zaķu pāris. Soļo lēni, nesteigdamies. Šoreiz mājas nevelk. Bez Strupauša tās liekas tukšas un tumšas. Acis zemei piesējuši, zaķi neredz, cik gaiši un silti spīd saule. Viņiem pasaule liekas auksta un tumša. Pašā mežmalā zaķi novirzās tālāk no grāvja. Pagājis gabaliņu pa krūmiem, tēvs pacej acis, pussoli apstājas un māj ar roku sievai darīt to pašu. Gravas malā, zaķiem gandrīz pašā degunā galā, zemē nolikts jumts. Ja acis uz augšu nebūtu pacēlis, virsū uzskrietu. Tā viņi abi stāv kā zemē iedzīti mieti.

„Tāds kā jumts," māte čukst.

„Man arī tā liekas," tēvs tāpat čukstus atbild. „Vakar ne koka zars nekustējās, bet cilvēku mājai jumts tomēr nocelts un mežā ienests."

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

27. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 2. APRĪLIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — parmēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

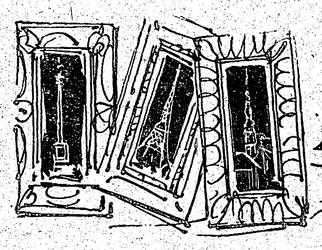

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(Nobeigums)

Vai nav bijis tāpat ar latvju individuālo mākslu, kas 7 gadsimtus bija ieburta stingumā, iekām tā izlauzās no verdzības mizas, tiecoties brīvības saules?

Tā nu mēs savu Dafni redzējām Parīzē un Londonā gūstam Eiropas izcilāko nāciju mākslas kritiķu laipnu ievērību. Būs cilvēki, kas teiks, ka atsauksmes nav bijušas nekas vairāk kā pieklājības mesls cieminiem. Mēs tā nedomājam. Angļu brīvā prese nav diriģēta. Tikpat maz diriģēta bija franču brīvā prese. Angļu un franču kritiķi rakstīja, ko domāja, un nevarēja darīt citādi, kaut aiz pienākuma un lojālitātes pret savu vārdu.

Būs ciniski skeptiķi, kas teiks: nu, nebija jau arī tās atsauksmes nekādi skurbīgi ditirambi. Pasauli jau neapgāzām. Tiesa. Bet Latvijas mākslas izstāde Parīzē un Londonā jau arī negatavojās pasauli apgāzt. Tās nodoms bija pieticīgāks un nopietnāks — iepazīstināt lielo pasauli ar Latvijas mākslu — ar latvju gleznieciību, tēlniecību un tautas mākslu, lai sagādātu mākslas mīļotājiem Francijā un Anglijā jaunu mākslas pārdzīvojumu un lai pierādītu, ka cilvēce spēj viskošāk atplaukt visu tautu līdzīgā un brīvā kultūras laukā. Līdztiesība un brīvība veicina augstākos humānitāros sniegumus kā atsevišķās nācijās, tā visā nāciju saimē.

Teikto jo spilgti apliecina kādi salīdzinājumi. Atcerēsimies, ka izglītotā un bagātā virsšķira, kas valdīja pār latvju tautu gadu simteņus, nebija radījusi savu mākslu un nespēja tādēļ arī pasaulei nekā parādīt, kamēr atbrīvotā latvju tauta divi gadu desmitos spēja un gribēja ar savām mākslas veltēm apciemot ir Parīzi, ir Londonu, tāpat kā bija pirms tam apciemojusi citus Eiropas nacionālos centrus.

Tas, ko Latvija parādīja, bija divi paaudžu veikums!

„Kad kādu zemi aicina ieņemt vietu Eiropas valstu saimē, tā uzņemas pienākumu pret pārējo valstu saimi sniegt kopīgam mājoklim savu gaismas tiesu."

Šos cildenos vārdus bija teicis beļģu Rainis — Teodors Vestenrāds (Weustenraad, 1805—1849). Sniegt kopīgam valstu mājoklim savu gaismas tiesu... Ne tikai ņemt, bet arī dot. Jaunā Latvijas valsts šo pienākumu bija godam pildījusi visus īsos 20 gadus, no pirmās līdz pēdējai dienai, sniedzot citām Eiropas tautām vairāk savas mākslas gaismas un siltuma nekā daudz lielāku un vecāku nāciju. Latvju māksla bija apgaismojusi zviedrus un norvēģus, poļus un krievus, lietuviešus un somus, igauņus un ungārus, čehus un austriešus. Austrijas galvaspilsētā Vīnē latvju mākslas izstādi Hagenunda telpās 1937. gadā bija atklājis pats valsts prezidents Miklass. Bet ko par šo latvju mākslas manifestāciju teica austriešu mākslas kritiķi? Reichpost rakstīja: „Latvju mākslā pilnīgi izpaužas latvju tautas raksturs: saaugšana ar zemi, darba rosība, kuŗai piebiedrojas neparasta veida sapņainība un tieksme uz aizdabīgo. Te eksteriorizējas viņas ilgas pēc varonīgā un varenā, kas kaut kā saskaņojas ar sava veida neparastu sapņainību un tieksmi uz aizdabīgo." Kritiķis bija nojautis šīs divi latvju tautas rakstura dominantes, par kuŗām runājām agrāk. Neues Wiener Journal apliecināja: „Kas reiz redzējis latvju mākslu, to vairs neaizmirsīs. Eiropa kļuvusi par vienu mākslas zemi bagātāka." Vestenrāda prasība, tātad, bija īstenota! Der Tag, savukārt, pasludināja, ka latvju māksla nostājusies pasaules priekšā ne lai to iekaŗotu, „bet lai to garīgi piepildītu... Tā viscaur izstrāvo spēcīgu zemnieku kultūru, ko pārklāj viegla elegance un mūzikālitāte."*) Un to teica Hugo Hofmanstāla un Volfganga Amadeusa Mocarta tautieši, Eiropas iedzimtie arbitri elegantiarum, kuŗus šai lomai bija sagatavojis kādreizējās daudztautību imperijas stils un skanīgais rakstura vieglums.**)

Latvijai bijusi laime savu mākslas gaismekli aiznest līdz Parīzei un Londonai, kas tais dienās pārstāvēja ne vien Franciju un Angliju, bet arī britu un franču imperijas. Mēs varam būt gandarīti un lepni par to, un šais vēsturiskajos, neatņemamos faktos arī smelties jaunu paļāvību latvju humānismam un latvju mākslas degsmei.

II pasaules kaŗš savos dārdos noslāpēja franču un angļu atbalsis par Latvijas mākslas izstādi, novēršot uzmanību no tās uz cīņu uz dzīvību un nāvi. Šai cīņā gala rezultātā aizgāja bojā arī Latvijas neatkarība. Tā Latvijas mākslas izstādes atbalsis apklusa turpat Parīzē un Londonā, pat Rīgu lāgā nesasniegušas.

Esam mēģinājuši atmodināt šīs atbalsis, tāpat kā Marsels Prusts mēģināja atmodināt pagātnes atmiņu balsis savā lielajā romānā A la recherche du temps perdu — Meklējot zudušos laikus...

Laiks mūs grauž, laiks mūs pamazām izmīcina, bet mēs cīnāmies pret laika postīgo visu iznīcinātāju varu savās atmiņās, savā atmiņu iztēlē, domās, atmiņu saglabātājās jūtās, un laimīgākie arī — savos darbos, īpaši mākslas laukā.

Pagātnes vairs nav, nākotnes vēl nav. Ir tikai tagadnes īsu īsais mirklis. Bet kas gan tas būtu bez pagātnes, kas gan tas būtu bez nākotnes?!

Neviļus jādomā par Andrē Malrō vārdiem viņa „Antimemuāros": „Lielākais noslēpums nav tas, ka esam nejauši iemesti materijas un zvaigžņu pārpilnībā; bet tas, ka šai cietumā paši no sevis spējam izraisīt iztēlojumus, kas ir pietiekami stipri, lai noliegtu mūsu nebūtību."*)

Šīs atziņas garā esam pūlējušies atmodināt apklusušās atbalsis par latvju mākslas darbu izstādēm Parīzē un Londonā pārliecībā, ka arī latvju māksla — sākot ar apbrīnojamās tautas mākslas paraugiem līdz modernās mākslas labākajiem izpaudumiem — sniegusi liecību šai noslēpumainajai spējai radīt mākslas darbus, kas ir gana stipri, lai „noliegtu nebūtību".

Tieši pirms trīsdesmit gadiem Francijas un Lielbritanijas imperiju galvaspilsētās Latvijas karogs vēstīja Latvijas mākslas izstādi. Tā bija skaista uzdrīkstēšanās. Drosmīga un pārdomāta, kā atēniešu izšķiršanās neaizmirstamajā Maratonā.

Un mūsu dienās? Abu imperiju vairs nav. Palikušas tikai uz savām etniskajām robežām reducētas vidēja lieluma nācijas... un viņu lielā māksla. Palikusi arī latvju māksla, kas, lai cik sarežģītos apstākļos un lai cik apdraudēta, tomēr turpina savu gaitu dzimtajā zemē un brīvajā pasaulē.

Kārļa Hūna izstāde Parīzes Salonā un Latvijas mākslas izstāde Parīzē un Londonā neatsavināmi un uz mūžīgiem laikiem pieder latvju tautai, latvju tautas mākslas vēsturei. Neatsavināmi un negrozāmi. Tās nebeidz un nebeigs jundīt un mudināt ik latviešu mākslinieku, jaunu un vecu, izturēt un pastāvēt, dot savām domām un jūtām mākslinieciskus veidolu krāsās, tēlos, skaņās, iejūsmā un neatlaidīgajā radīšanas piepūlē.

Ikviens latviešu mākslas darbs — no prievītes, līdz tautas tērpam, no saktas līdz kapa zīmei, no ainavas līdz cilvēka tēlam — apliecina ne tikai paša mākslinieka, bet arī viņa tautas cilvēcību un tiesības uz brīvību.

Katrs īsts mākslas darbs ir velte ne tikvien savai tautai, bet arī cilvēcei. Un cilvēce neaizmirst.

Māksla nemirst.

*) Citāti patapināti no Jēkaba Bīnes apcerējuma „Latvju mākslas panākumi Vīnē"; Aizsargs, 1937. gada 15. jūnijā.

**) Grāfs Kaizerlings savā „Filozofa ceļojumā" pat apgalvoja, ka tikai austriešiem vien bijuši īsti aristokrati.

*) André Malraux, Antimémoires, NRF, Gallimard, Paris 1967 40. lpp.

Imants Sakss

Knuts Lesiņš - sešdesmitgadnieks

Knutam Lesiņam 28. martā pie-pildījās 60 mūža gadi. Pirms gadiem trīsdesmit bija grūti pateikt, kādi izveidosies jaunā latviešu mākslas darbinieka ceļi — rakstniecībā vai mūzikā. Tāpat trimdas pirmajos gados Knuts Lesiņš vienlīdzīgi darbojās abās mākslas nozarēs. Šķiet, ka pēdējos gados vairāk runājam par Knutu Lesiņu kā rakstnieku, jo mūzikas pasaulē, izņemot paidagoģiju un recenzenta pienākumus, viņa vārds mazāk dzirdams. Kaut nav viegli divām mākslām kalpot, Knuts Lesiņš to ir sekmīgi spējis, un viņa paveiktais darbs kā literātūrā, tā mūzikā ieguvis brīvās pasaules latviešu sabiedrības atzinību un cienību.

Knuts Lesiņš dzimis 1909. gadā Pēterpilī, studējis tieslietas Latvijas universitātē, bet 1932. gadā beidza arī Latvijas konservātorijas klavieru klasi pie prof. P. Šūberta. Laikā no 1936. — 1942. gadam viņš bija Nacionālās operas drāmaturgs, strādājis arī Rīgas mūzikas skolā. 1944. gadā viņš nokļuva Vācijā, bet 1950. gadā iecelo ja ASV, kur nodarbojas kā mūzikas paidagogs. Mūzikas laukā Knuts Lesiņš ir sniedzis klavieru koncertus, darbojies par pianistu - pavadītāju, komponējis solodziesmas (arī kādu retu koŗa dziesmu) un instrumentālmūziku. Sarakstījis arī grāmatu par mūzikas problēmām „Sejas un problēmas latviešu mūzikā", kuŗa iznāca 1939. gadā.

1938. gada pavasarī Knuts Lesiņš rīkoja savu patstāvīgo dziesmu vakaru, kuŗā viņa darbus atskaņoja Vilma Briede un Teodors Brīts, pašam autoram spēlējot klavieŗu pavadījumus. Lesiņa dziesmas bija rakstītas tolaik iemīļotajā romantisma iecerē ar visai rezignētu pamattoni, un atklāti jāliecina, ka viņš šajā virzienā parādīja vairāk gaumes izjūtas nekā tā laika daži citi populārākie latviešu komponisti. Diemžēl, komponists bija kādreiz bezbēdīgi izteicies, ka dziesmas komponēt nemaz neesot tik grūti. Tālākais jau bija viegli paredzams, un pēc koncerta pār komponistu izlija kollēģu — kritiķu dusmu lietus. Jānis Zālītis, par kuŗu draugi smējās, ka viņš „pēdējos piecdesmit gados" nekā neesot uzrakstījis, Knuta Lesiņa teicienu uztvēra kā sevišķu svētuma aizkaršanu. Rezultātā Knuts Lesiņš vairāk pievērsās literātūrai, tāpat savam drāmaturga darbam Nacionālajā operā. Bez operu tulkojumiem te jāpiemin arī viņa prologs A. Kalniņa operai „Baņuta" (Acis, kas ir sauli skatījušas), par ko atkal dzejnieks saņēma pārmetumus, ka tas neesot pietiekami nacionāls.

Ir izdevies dzirdēt Knutu Lesiņu kā pianistu - pavaditāju, un te nu sakāms viss labākais. Pēdējā reize nu jau pirms gadiem sešpadsmit Hamiltonā, kad kopā ar komponistu J. Cīruli klausījāmies Friednieka—Kavarras sniegto Dārziņa dziesmu vakaru ar Lesiņu pie klavierēm. Atmiņā palicis dziļi pārdomātais referāts, tāpat izteiksmīgie un stilistiskie klavieŗu pavadījumi, bet arī šoreiz Knuts Lesiņš savā bezbēdībā iegrūda „kāju āliņģī" (viņa paša teiciens). Šoreiz mākslinieciskiem bija pietrūcis klavieŗu pavadījuma nošu Dārziņa dziesmai „Mana laime". Priednieks savu partiju resp. melodiju zināja, bet Lesiņš pavadījumu „piekomponēja" pats, lietojot diezgan stīvus akordus. Konfrontējoties vēlāk kādā piemīļigā nakts lokālā, Lesiņš errīgi sabāra Friednieku par šīs dziesmas uzņemšanu repertuārā, jo, izdziedājuši un izspēlējuši visu Ameriku, beigās „norāvušies" kādā Kanadas mazpilsētā. Jautrās un nopietnās pārrunās ātri pagāja īsā nakts.

Starp citu, man vēl šobaltdien no šīs Dārziņa dziesmas pāniskas bailes, jo, dziesmas klavieŗu pavadījumu uzsākot, domas tūlīt aizvirzās pie F. Šūberta „Ungeduld", bet beigu daļā pie kādas prof. Paula Saksa pārteikšanās vēl vecajā Rīgā. Dziesmas beigu vārdi šādi:

Pie Tavas krūts kad miršu —
tā mana laime būs.

Prof. Pauls Sakss vienreiz dziedāja:

Pie manas krūts kad mirsi —
tā Tava laime būs.

„Cik iedomīgs!" purinājušas galvu skaistās dāmas zāles pirmajās rindās...

Ievērojamu laiku Kuts Lesiņš darbojās par mūzikas kritiķi, sākumā laikrakstā „Latvis", vēlāk laikrakstā „Brīvā Zeme". Šo darbu viņš joprojām turpina. Viņa recenzijas un raksti ir bagāti ierosmēm, interesantiem novērojumiem un ir vērtības pašas par sevi.

Nav gluži mans pienākums runāt par Knutu Lesiņu kā rakstnieku, un to jau, droši vien, daŗis literātūras autoritātes, taču neviens man nekā daudz nevarēs pārmest, ja to tomēr darīšu — vienkārši kā Knuta Lesiņa prozas un dzejas cienītājs. Daudzi rakstnieki savos darbos iztirzējuši arī mūzikas problēmas, sarakstot dažādas nelespējamības, pat muļķības. Pozitīvi izņēmumi te Knuts Lesiņš un arī Anšlavs Eglītis. Ir patīkami lasīt darbus, kuŗos mūzika nav aprakstīta kā laika kavēklis, sapņošana vai sentimentāla murgošana. Visai agri sācies Lesiņa rakstnieka darbs, un, ja nemaldos, pirmais „opuss" datējams ar 1929. gadu. 1937. gadā iznāca „Zīmes tumsā", kuŗā Sadegušā dieva indiešu vēdas moto īpaši izteic visu skaņu, vārdu un krāsu mākslas burvību. „...tas ir Maja, māņu šķidrauts, kas aizplīvuro mirstīgo acis un liek viņiem skatīt pasauli, par kuŗu nevar teikt, ka tā ir, nedz — ka tās nav: jo tā līdzinās sapnim, līdzinās saules spīdumam smiltīs, ko ceļinieks no tālienes notur par ūdeni, vai arī pamestam virves galam, kas viņam izliekas kā čūska."

Par šo grāmatu atzinīgi izteicās rakstnieks Kārlis Zariņš. Vēlākā laikā klāt nākušas citas grāmatas: „Atstarī" (1946), „Lietas, kas kārtojas pašas" (1948), „Milestības zīmogs" (1948), „Mūzības vīns" (1949), kuŗa tulkota arī angļu valodā, „Janka mūzikants" (1950), „Pēdējās mājas" (1957) u. c. Knuts Lesiņš pazīstams arī kā fejetonu rakstītājs ar pseudonīmu Orions.

Romāns „Janka mūzikants" jau izmantots arī kā skatuves inscenējums un nupat arī filmā. Romānā skarta Latvijas konservātorija, ieskaitot prof. J. Vītolu, tāpat var pazīt vienu otru diriģentu; pieminēta arī slavenā „Aizkulišu" demolēšana. Pašā Jankā noteiktu prototipu neatradīsim, taču viņa problēmas nebūs svešas vienam otram konservātorijas audzēknim. Nelaimīgā kritika, bez koncerta apmeklēšanas, būs labi zināma arī vienam otram mūzikas kritiķim šodien. Tomēr no visiem Knuta Lesiņa darbiem vispievilcīgākais man licies „Milestības zīmogs", kuŗa „finālu" zinu no galvas vēl šodien: „Kas gan bija viņa pašas un citu dzīve, draugi, sievietes, sapņi, laime un māņi? — Sīki vilcieni lielajā pasaules glezmā, pār kuŗu pārmaiņus lija saules, mēness un zvaigžņu gaisma, — tā gaisma, ko viņš bija centies tvert visās tās neskaitāmajās nokrāsās, kuŗas dēļ dzīvoja, juta, sapņoja un mīlēja. Tā bija visur un laistījās pār visām lietām kā Dieva mūžīgās milestības zīmogs."

Arī Knuta Lesiņa dzejoļi „Smilgas saulrietā" vienmēr mīļi tai paaudzei, kuŗa savu jaunību apraka otra pasaules kaŗa viesuļos. Dzejoļi „Jauna diena aust" sanēmu no pašа meistara ar sevišķu vēlījumu un dzīves melnos brīžos vienmēr atceros. Šai sakarā jāpiemin gleznotāja J. Kalmītes rindas, kuŗas viņš rakstījis „Laikmeta" 26. numurā 1954. gadā: „Ja jums izdodas viņu redzēt vienatnē ar sevi, varbūt arī jūs ieraudzīsit, ka Knuts nes sevī kādu izmisumu, kādu lielu sāpi, domātāja un atziņu meklētāja cilvēka sāpi par šīs esamības traģisko jēgu. Es viņā to redzēju, kad viņu zīmēju."

Tā ir patiesība, un labāk neviens to arī nevarēs pateikt. To pierāda arī visi Knuta Lesiņa literārie un mūzikālie darbi. No paaudzes uz paaudzi arī latviešu tautā šūpojas kāda neizsakāma sāpe. Bet latvietis arī vienmēr tic Jaunās dienas atnākšanai. Šo sāpju, bet reizē arī rīta mirdzumu tik mākslinieciski tīri un apskaužami dzīvi savos darbos tēlojis Knuts Lesiņš. Vēlēsim viņam daudz jaunu skaistu rīta apmirdzētu dienu! Gan daudz mīļu vecu draugu sejas jau pazudušas, bet arī tie uzsauktu: „Priekā, Knut!" Dzīvie mūziķi labprāt uzsauktu: „Nāc atpakaļ pie pulkām, Knut!" Un nu atkal uz jaunu darba rītu, visi kopā ar Latvijas sāpi sirdī!

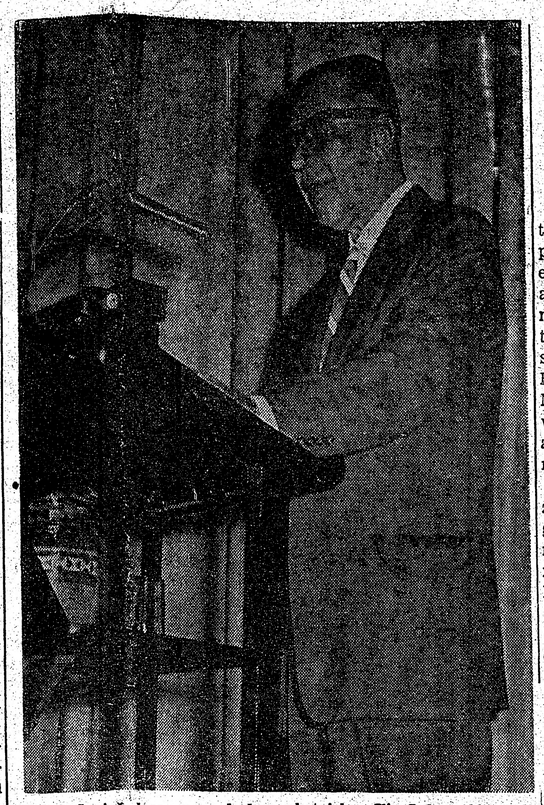

Knuts Lesiņš lasa savu darbu rakstnieku cēlienā, kas 1965. gadā notika Kanadas latviešu 4. dziesmu svētku ietvaros Toronto.

Foto: J. Līgers

Dzīve teiksmainības aspektā

MAIJAS MIESNIECES— BĒRZIŅAS AKVAREĻU IZSTĀDE FILADELFIJĀ

Liekas, bez pārspīlējuma var teikt, ka ikvienu latvieti pārņem prieks, redzot, ka svešumā nesam „nokaltis tautas kokam atlauzts zars", kā to vēlētos mūsu ienaidnieki, bet ka mums turpina augt jauni talanti mākslā un citās kultūras nozarēs. Par to varēja pārliecināties arī Maijas Miesnieces—Bērziņas akvareļu izstādē, kuŗu 15. martā atklāja Brīvo latvju biedrības namā Filadelfijā.

Jaunā gleznotāja nāk no pazīstamas latviešu mākslinieku ģimenes: viņas tēvs Jonass Miesnieks ir plaši pazīstams rakstnieks, bet tēva brālis Kārlis Miesnieks daudzināts gleznotājs, Latvijas mākslas akadēmijas mācību spēks. Izstādi atklājot, biedrības kultūras nozares vadītājs St. Jaundzems norādīja, ka šī skate uzņemama ar divkāršu interesi, jo tai piemīt ne vien savdabīga mākslinieciska pievilcība, bet tai arī cieša sakars ar mākslinieces dzīves gaitām. Gleznotāja daļu savas bērnības un jaunību pavadījusi Filadelfijā, tātad ir „filadelfiete", bet viņas tēvs Jonass Miesnieks ir Brīvo latvju biedrības goda biedrs.

Gleznotājs Arnolds Treibergs savukārt atcerējās, ka pirms gadiem 40 R. Sutas dzīvoklis izstarojis sevišķu pievilcību ar latviskā garā ieturētām istabietām. Neliels šī laika atspulgs šai izstādē ir vienīgi ar Rīgā austu (gleznotāja Kārļa Miesnieka dzīvesbiedres darbs) tautisku galdautu pārsegtais postaments ar pūpoliem vāzē. Otrs gadījums, kuŗu A. Treibergs labprāt atceras, saistās ar Kalnrozes un viņa laika biedru izstādi, kuŗas telpās šalca strūklaka, mezdama gaisā tīksmīgi saldus smaržūdeņus, visam pāri skanot vijoles mūzikai klavieŗu pavadījumā. Daļu šīs poēzijas, kuŗa pēdējā laikā sāk ieviesties arī t. s. jaunajā pasaulē, bijis domāts „atbalsot" arī šīs jaukās atklāšanas dienā, bet — sarunātie mūziķi aizkavējušies, strūklaku nepavisam nav bijis iespējams iekārtot.

Plašākā referātā A. Treibergs pakavējās pie jaunās gleznotājas un viņas mākslas. Maija Miesniece—Bērziņa dzimusi Latvijā, bet gleznošanu sākusi mācities Vatkina institūtā Našvillē, Tenesijā, papildinājusies Kolumbusas mākslas skolā un Ohio valsts universitātes mākslas skolā. 1957. gadā viņa pirmo reizi piedalījās Našvilles pilsētas rīkotajā izstādē, pēc tam viņas darbi bijuši redzami gandrīz katrā Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda tēlotājmākslas izstādē, bet 1964. gada dziesmu svētku izstādē izpelnījusies atzinības rakstu. 1965. gadā viņa izstādījusies kopīgi ar Juri Kaķi un Olitu Kaķi Kolumbusā, kā arī piedalījusies mazākās grupu skatēs Deitonā u. c.

Pakavējies pie mākslinieces attīstības, A. Treibergs atzina, ka ievadīt izstādi ir diezgan „mulsinošs pienākums", jo jārunā par gleznām, kuŗas visi redz, tādēļ „runātājs viegli piekļerams aplamībās"... Lai gleznotāja justos drošāka, ka viņas akvarelus apzīmē par gleznām, runātājs norādīja, ka akvarelis ir „viens no gleznošanas veidiem, pie tam īpats". Kā visos gleznieciības veidos (eļļā, temperā, enkaustikā, stiklā, luminārijā, freskā, mozaīkā u. c.), arī akvarejos „galvenais tēlotājs ir krāsa", atšķirības tikai saistvielā un uzlikšanas tehnikā. Ūdenskrāsām baze ir papīrs vai pergaments, šķīdinātājs un krāsas pārnesējs — ūdens un maiga ota. Akvareļu raksturs izpaužas caurspidē un plūdumā. Tas viss jo labi izteikts šai izstādē, kuŗā gleznotāja nav centusies „masas piepildīt ar formu", bet šo masu uzdevums ir „parādīt krāsu, kustību un brāzmainību". Referents atzina, ka Maijas Miesnieces—

(Nobeigums 6. lpp.)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Daugavas Vanagu mēnešraksts" Nr. 1 (123), janvāŗa - februāŗa burtnīca, DV centrālās valdes izdevums Latvijas brīvībai un labākai nākotnei, atb. redaktors V. Hazners, 80 lpp.

„Sporta Apskats" Nr 208/358, mēnešraksts latviešu sportistiem svešumā janvāŗa - februāŗa burtnīca, Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē izdevums, redaktors G. Gubiņš, 16 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 122, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, februāŗa burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Streipes, 36 lpp.

Edgars Dunsdorfs „Latvijas vēstures atlants skolām un pašmācībai" izdevis ģenerāļa Goppera fonds 1969. gadā, 210 lpp.

„Ceļa Biedrs" Nr. 1 (131), mēnešraksts kristīgai dzīvei, janvāŗa burtnīca, LELDAAs izdevums, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

Janiņa Babre

VIENTULĪBA

Trīsdesmit gadu
Tu biji Galdnieka Dēls.
Nācarietis
Kā kuŗš katrs.
Četrdesmit dienu
Tuksnesī
Izsalkumā, slāpēs
Un vientulībā
Smēlies spēkus
Mīlestībai uz cilvēku.
Trīs gadus vāci draugus,
Biji viņiem maize,
Prieks, uzvara,
Bezgalīgs atklājums.
Līdz Tava Stunda nāca.
Tavā Mīlestības Stundā
Tevi visi pameta.
Uz Krusta
Tu biji viens.

No Mīlestības Altāŗa,
Kur zeme asins lāses uzsūca,
Tu velti sauci:
„Lūk, Mana Miesa,
Lūk, Manas Asinis!"
Uz Sava Altāŗa
Tu paliki viens —
Viens biji kapā.
Laikam nezināj ām,
Ka Mīlestību
Nevar ieslēgt klintī,
Aizvelt ar akmeni.

Mīlestība augšāmcelšanās,
Lai atrastu no jauna
Cilvēku —
Neuzticīgu, maināmu
Un vientuļu.

PANDORA

ARTURS VOĪTKUS

ROMĀNS II DAĻA

(89. turpinājums)

— Kad jūsu vīrs būs atpakaļ?

— Nezinu. Bet tam arī nav nozīmes. Mēs tikpat vairs kopā nedzīvosim.

— Kāpēc?

— Viņam ir citas. Un ar Dieva baušļu nicinātāju es zem viena jumta negribu.

— Griezem citas? Viņš taču tik kluss, nosvērts cilvēks!

— Klusie ūdeņi esot dziļie ūdeņi. Bet redziet, kā iznāca: esmu jums ar savām problēmām uzbrukusi tepat uz ielas. Piedodiet.

— Nav jums jāatvainojas. Jūs, tātad, gatavojaties šķirties?

— Nezinu. Tas viss tik sarežģīts. Tāpēc arī gribēju ar jums . . . Jums liela pieredze.

Vairāk viņi nerunāja. Mācītājs piedāvājās Ilgu aizvest savā auto uz māju, bet Ilga atteicās.

— Klusās, vientuļās pastaigās es vēlreiz pārdzīvoju dievkalpojumu un nostiprinātu savu garīgo būti, — viņa teica un sāpīgi pasmaidīja. — Klusums un vientulība, tie tagad mani vienīgie draugi.

Mājās pārnākusi, Ilga vēl mēteli ieslēdza televizoru un sameklēja konjaka pudeli un glāzi. Viņa ieņēma krietnu malku un tūlīt jutās labāk. Zēlums pašai par sevi sāka izzust.

Ar glāzi roķā Ilga apsēdās televizora priekšā. Uz ekrāna ņirbēja kādas Volta Disneja filmas dzīvnieki. Viņa sāka iedziļināties izrādes saturā, un tāpēc tālruņa zvans to nepatīkami iztraucēja.

Viņa piecēlās un gāja atbildēt.

— Hallo?

— Griezes kundze? — kāda vīrieša balss viņu angliski uzrunāja.

— Jā. Kas runā?

— Smiss. Džordžs Smiss. Jūs mani nepazīstat, bet es par jums . . . jūsu vīrs jūs bieži pieminēja. Mēs abi kopā strādājām . . . arī ziemeļos.

— Jā?

— Vai drīkstu jūs apciemot? — Smiss runāja steidzīgi un diezgan uzbāzīgi; balss ļāva noskārst, ka viņš atraidījumu nepieņems. — Man ar jums neatliekami jārunā . . . sakarā ar jūsu vīru.

— Vai . . . Vai Grieze izdarījis kādas nelikumības?

— Nē! Nebūt ne!

— Bet kas tad?

— Kundze, es jums visu izskaidrošu uz vietas. Pēc piecām minūtēm būšu klāt. — Tālruņa klausulē atskanēja atvienojuma signāls. Ilga to nikni iesvieda dakšiņā.

Smiss?

Par tādu Grieze nekad nebija stāstījis. Kas zina, ko Grieze atkal saputrojis, ja pat svētdienā jāsūta vēstnieks pie sievas. Nieka lieta tā nevarēja būt. Un īsti tipisks ģlēvais Grieze — pats nenāk. Pats kaut kur slēpjas.

Noškindēja durvju zvans. Smisam nebija aizgājušas pat ne trīs minūtes.

Viņš nebija viens. Kopā ar viņu bija ieradies kāds jauns vīrietis, gandrīz vēl zēns, kuŗa uzvārdu Ilga nesaklausīja, bet kuŗu Smiss uzrunāja priekšvārdā par Persiju.

— Piesēžiet, kungi, — Ilga izslēdza televizoru. — Kungiem konjaku? Nupat ienācu no āra, jutos nosalusi. Tas sasilda.

— Paldies. Bet vispirms par . . .

Smiss pārtrauca pusvārdā. Viņam, acīm redzot, runāšana nevedās viegli.

Ilga pamāja ar galvu un pasmaidīja.

— Par Griezi. Protams. Ar viņu man mūžīgs posts — kā ar mazu bērnu. Tiklīdz atstāj vienu, tā tūlīt kādas nebūšanas. Kādu putru viņš atkal ievārījis?

Smiss saņēmās.

— Kundze, jums vajadzēs daudz . . . Mans uzdevums ir ļoti . . . Kā lai to saka? Pareizāk būtu bijis, ja jums šo ziņu atnesis mācītājs. Bet mēs reverendu Akotu nevarējām sazvanīt. Lieta tā, ka...

— Ka Grieze miris?! — Ilga ielēca starpā, saliecās uz priekšu un satvēra Smisa roku.

Smisa seja bija nopietna. Persijs skatījās uz savām kurpēm.

— Diemžēl . . .

Ilgas smadzenēm cauri izšāvās divas domas: viņai nebija bērēm piemērota tērpa un — kaut tikai Grieze nebūtu nokavējis samaksāt dzīvības apdrošināšanas mēnešmaksu. Skaļi viņa teica:

— Trieka? Viņš vienmēr sūdzējās par sirdi . . .

— Nē. Nosalis.

— Kā tas iespējams?!

— Kungs Grieze pagājušā svētdienā, kā parasti, bija gājis pastaigāties pa ezera ledu. Viņš — kā to pēdas rāda — ielūzis kādā makšķernieku izcirstā āliņģī, kaut kā izrāpies ārā, bet jādomā, atpūzdamies — apsēdies krastmalā uz nolūzuša koka. Acīm redzot, nogurums viņu pieveicis — un vairāk kā divdesmit gradu sals un slapjās drēbes darīja savu.

— Kāpēc jūs to man ziņojat tikai tagad? Jūs sakāt — pagājušajā svētdienā?! Vesela nedēļa!

— Birojā domājuši, ka viņš atbraucis uz Grenetu. Svētdien šurp lidoja lidmašīna. Nelaimīgo atraduši pavisam nejauši.

— Smalka kāpība! Cilvēks pazūd, neviens par to neliekas ne zinis!

— Sorry . . . — Smiss jutās neveikli.

Mirkli klusējis, viņš sāka runāt par apbedīšanas lietām. Lidmašīna ar Griezes mirstīgajām atliekām ieradīšoties rīt. Kuŗu apbedīšanas biroju Griezes kundze norādīs? Vai Griezes kundze vēlēsies būt lidlaukā pretī? Nē? Varbūt tā arī labāk, jo šķirsta jau vēl nebūs. Labāk lai kundzei vīrs paliek atmiņā tāds, kāds tas bijis pirms došanās uz ziemeļiem — darba spara un dzīves prieka pilns. Un ja vien firma viņas labā var vēl ko darīt — viņš, Smiss, ir kundzes rīcībā. Un paldies par konjaku. Tas šai gadījumā tiešām bija ļoti noderīgs.

(Turpinājums sekos)

Jaunas sejas Latviešu nama valdē

(Pārnesums no 1. lpp.)

pat bez atlīdzības telpas mēģinājumiem bieži izmanto arī koŗi un ansambļi. Rēķinot par šim telpām zemāko īres maksu, nama ienākumi gadā pieaugtu par apmēram 9600 dol.

Revīzijas komisija sanākusi divās sēdēs, kā ziņoja tās sekretārs E. Brencis. Grāmatvedība un attaisnojošie dokumenti ļoti labā kārtībā, tāpat kase. Par priekšzīmīgo grāmatvedību revīzijas komisija ierosināja izteikt pateicību grāmatvedim K. Gālem, bet par sekmīgo vispārējo darbību valdei un visām amatpersonām.

Pēc ziņojumiem, reizēm pat ziņojumiem starplaikos, dedzīgas pārrunas izraisīja Dr. P. Bārdiņa ierosinājums pārtraukt jebkādas debates par iecerēto piebūvi un uzdot valdei uzkrātos līdzekļus ieguldīt pašreizējās ēkas uzlabošanā un sekmīgākā apsaimniekošanā. Piebūve, kuŗa pēc architekta aprēķiniem izmaksātu 190.000 dol., līdz pabeigšanai praksē izmaksātu vēl vairāk; latviešu sabiedrībā šādu summu nav iespējams savākt; bet, naudu aizņemoties, nama saimniecība nespētu pat aizdevuma procentus maksāt. Tādēļ, pēc P. Bārdiņa atzinuma, piebūves plāni ir nereāli un atmetami. Pārrunas, piedaloties arī vairākiem citiem dalībniekiem, izbeidza pēc M. Tožes paskaidrojuma, ka tūlīt pēc pilsētas valdes apstiprinājuma saņemšanas par visiem piebūves darbiem precīzākus aprēķinus pieprasīs no ieinteresētajām būvfirmām un tad jautājuma galīgai izlemšanai sasauks īpašu akcionāru sapulci.

Plašākas pārrunas izraisīja arī pašreizējās privātās akciju sabiedrības formas eventuāla maiņa, P. Bārdiņam aizstāvot domu par pārveidošanu labdarības organizācijā. Doma par privātās akciju sabiedrības formu, kuŗa izslēdz individuālo ziedotāju tiešu piedalīšanos nama jautājumu izlemšanā, vairākkārt jau pārrunāta arī iepriekšējās akcionāru sapulcēs, tomēr visi ieteiktie veidi, kā atklāta akciju sabiedrība, kooperātīvs pasākums un labdarības organizācija, līdz šim noraidīti kā mazāk piemēroti un latviešu interesēm riskanti, jo tie neizslēdz varbūtību par nama pārņemšanu ārpus latviešu sabiedrības un nacionālajām interesēm. Pēc dedzīgām un vispusīgām debatēm, akcionāriem balsojot ar savu akciju skaitu, P. Bārdiņa ierosinājumu valdei vēlreiz apsvērt iespējas mainīt privātās akciju sabiedrības formu un jautājuma galīgai izlemšanai 6 mēnešu laikā sasaukt ārkārtas akcionāru sapulci noraidīja ar 1214 pret 304 akciju balsīm.

Pēc debatēm valdes, dāmu komitejas un revizijas komisijas ziņojumus pieņēma ar visām klātesošo akcionāru balsīm.

Izraugot nama valdi, lielākās akciju turētājas tajā var deleģēt savus izraudzītos pārstāvjus. Šādai iespējai nepieciešamo akciju koeficients šogad bija 142 (to iegūst, visu akciju kopskaitu izdalot ar valdes locekļu skaitu, kas ir 12). Deleģētie valdes locekļi šogad būs līdzšinējie A. Šteinbachs no Latviešu nama vienības, A. Freimanis no Toronto latviešu skolu fonda un P. Puļķis no Toronto latviešu biedrības, bet no jauna P. Ķelle no Sv. Andreja draudzes. Par pārējiem valdes locekļu kandidātiem organizācijas bija rakstveidā nominējušas M. Tožu (DV), A. Kristapsonu (TLMM klubs), E. Koku (Latviešu nama vienība) I. Jenti (skolu fonds), J. Pelūdi (skolu fonds) un E. Sproģi (Toronto korporāciju kopa). Akcionāru sapulcē par kandidātiem vēl minēja P. Rudzīti (Austrumu draudze) un J. Zībiņu (TLB inž. un tech. kopa). Toronto korporāciju kopas nominētajam A. Linē savu kandidatūru atsaucot, atlikušos 8 kandidātus valdē ievēlēja bez balsošanas ar aklamāciju. Bez tam valdē par pilntiesīgu locekli darbosies arī dāmu komitejas pārstāve Z. Grekere. Līdzšinējais valdes pr-dis I. Auziņš savu kandidatūru atsauca. Tā valdē jauni locekļi bez jau iepriekš minētā P. Ķelles ir I. Jente, R. Pelūde, E. Sproģis un J. Zībiņš.

Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos J. Rolavu un A. Auguli, bet no jauna Ž. Grundmani, A. Kvēpam palīkot kandidātos.

Pēc vēlēšanām līdzšinējais valdes pr-dis I. Auziņš izteica pateicību valdei, dāmu komitejai un visiem darbiniekiem par teicamo sadarbību un novēlēja labākās sekmes jaunizraudzītajai valdei. Sapulce savukārt pateicās Auziņam par sekmīgo un rosīgo darbu, izsakot cerību, ka nākotnē viņš atradīs iespēju atgriezties aktīvo darbinieku vidū.

Pārrunājot turpmāko darbību, A. Kristapsons ieteica apsvērt iespējas dažu Latviešu namam piegulošu īpašumu piepirkšanai. To atzina par lietderīgu gadījumā, ja neizdotos īstenot iecerēto nama piebūvi un pilsētas valdes plānošana paredzētu un pieļautu šo īpašumu izmantošanu Latviešu nama vajadzībām, proti — automašīnu novietošanas laukuma paplašināšanai. P. Plīsis brīdināja no lielāku līdzekļu turēšanas krājnoguldījumos, jo sakarā ar naudas vērtības mazināšanos tos izdevīgāk ieguldīt īpašumos. Būdams viens no jaunbūves atbalstītājiem, P. Plīsis nama labvēļu - talcinieku vārdā solījās enerģiski organizēt līdzekļu vākšanu, cerot uz ziedotāju atsaucību. — P. Rudzītis ierosināja nama izdaļošanai iegādāties kādu no notiekošās J. Tīdemaņa gleznu izstādes darbiem, ko ar dažiem iebildumiem atstāja valdes ziņā. — M. Matīsa atgādināja dažus nepieciešamus nama uzlabojumus un ieteica organizācijām noskaidrot savu akciju balss nodevēju domas akciju sabiedrības formas un citos Latviešu nama svarīgākos jautājumos.

Sapulces nobeigumā E. Skujiņš vēl pieskārās dažiem sāpīgākiem nama jautājumiem, uzsverot, ka ne latviešu sabiedrībā, ne organizācijās vairs nav tādas sajūsmas un entuziasma, kāds bija, namu pērkot. Nama saimniecībā un izveidošanā „dzijas brūcēs" radušās sakarā ar DV nama iegādi. Kā aktīvs nama atbalstītājs un kādreizējais valdes loceklis E. Skujiņš kritizēja arī biežās nama valdes sastāva maiņas. Jaunajām amatpersonām aizvien rodoties doma un vēlēšanās kaut ko pārkārtot no iepriekšējo valžu jau paveiktajiem darbiem, galvenokārt telpu uzlabojumu ziņā. Tomēr padarīts arī daudz pozitīva un visiem darbiniekiem par to pienākas pateicība, bet jaunajai valdei novēlamas labākās sekmes turpmākajā darbā.

Tūlīt pēc akcionāru sapulces notika jaunās valdes konstruēšanās sēde, kuŗu sākumā vadīja līdzšinējais pr-dis I. Auziņš. Viņam no valdes aizejot, par priekšsēdi izraudzīja M. Tožu, kas vadīs arī turpmāk tehnisko komisiju. Līdzšinējos amatos paliek sekretārs A. Šteinbachs un kasieris A. Freimanis. Saimniecisko komisiju arī turpmāk vadīs A. Kristapsons ar palīgiem P. Rudzīti un R. Pelūdi. Sarīkojumu komisijas vadību uzņēmās E. Koks, un tajā vēl darbosies P. Ķelle, P. Puļķis un dāmu komitejas pārstāve Z. Grekere. Techniskajā komisijā bez M. Tožes vēl darbosies J. Zībiņš un E. Sproģis.

E. N.

KANADAS DAUGAVAS VANAGU JAUNĀ VADĪBA

Toronto notikušajā delegātu sapulcē ievēlētā Kanadas DV zemes valde, revīzijas komisija un goda tiesa: priekšā no kreisās — goda tiesas locekļi V. Grāvelis un E. Robežgruntnieks, jaunatnes referente T. Krūka, vanadžu priekšniece M. Jonāne; pārstāvis nama pārvaldē M. Toža un kasieris R. Britāls; 2. rindā — sekretārs T. Zandersons, iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis, aprūpes daļas vadītājs A. Kvēps, viceprieksšēdis J. Gailītis, valdes priekšsēdis E. Krūka, jaunatnes daļas vadītājs E. Ozols un ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš; aizmugurē — pārstāvis nama pārvaldē J. Kleķeris, revīzijas komisijas loceklis V. Brasliņš, revīzijas komisijas priekšsēdis V. Veidemanis, biedrzinis A. Taube, goda tiesas priekšsēdis K. Bencons, sekretārs E. Jaunzars un saimniecības daļas vadītājs Dz. Melnbārdis; trūkst revīzijas komisijas loceklis A. Kopštāls.

Foto: J. Ligers

Darbā un ziemas priekos pavadīta nedēļas nogale

Toronto pilsēta vēl gulēja, kad plkst. 5.30 rītā norunātajā vietā jau sākās rosība. Piebrauca mašīnas, no kuŗām kāpa ārā biezos ziemas tērpos ģērbušies puiši: bija pienācis laiks kārtējai Rīgas (72.) skautu vienības dižskautu ziemas nometnei. Trīs mašīnās nācās saspiesties 18 puišiem ar visu nepieciešamo ziemas nometnes dzīvei. Lielo atšķirību starp ziemas un vasaras nometņošanu var saprast tikai tie, kas paši šādā nometnē piedalījušies. Ja vasarā var iztikt ar jostas cirvīšiem un vienu zāģi visam pulciņam, tad ziemas apstākļos vajadzīgs pusducis lielo cirvju un tikpat daudz zāģu, nemaz nerunājot par lielāku pārtikas krājumu, jo apetīts pēc smagā darba, ko prasa nometnes iekārtošana, un sirojumiem pa apkārtni, ir liels. Likās kā brīnums, bet visu mašīnās tomēr kaut kā sakrāva, un braucēji devās virzienā, kur ziemeļos no Havelokas pie Ziemeļupes (North River) bija paredzētais gala mērķis.

Pāris stundās un bez klizmām bija veiktas 126 jūdzes. Nometņotāji bija nonākuši mežainā apvidū, kur sākās valdības zeme. Viens pēc otra smagi piekrautie „tobogani" (mantu kamanas) pazuda mežā, atstādami aiz sevis pēdējo civilizācijas pavedienu — ielceļu. Ejot rietumu virzienā, dižskautiem pēc nepilnām divām jūdzēm sasniedza izraudzīto apvidu. Drīz vien izsūtītie vietraudži arī ziņoja, ka atrasta piemērota nometņošanas vieta. Beidzot visi varēja atvilkt elpu, saulainajā pieklanē, kuŗa pasargāja no ziemeļu vēja. Kamēr pavāri sāka gatavot pusdienas, pāri upei švīkstēja zāģi un klaudzēja cirvju cirtieni. Tapa ziemas nometne.

Kad pavardā sprēgāja uguns un saule gatavojās aizgrimt aiz tuvējiem pakalniem, lēnām darba rosme apklusa. Dižskauti pulcējās vakariņām. Atplauka arī čalas. Kaut dziesmu grāmata bija aizmirsusies mājās, nometņotāji tomēr dziedāja līdz vēlai stundai, bet tad pienāca laiks doties pie miera. Nojumē smaržoja svaiges skujas, bija jauki gulēt un raudzīties zvaigznēs. Uzmetot pa pagalei ugunskuriem, klusu sarunājās tikai sardze.

Būt brīvajā dabā un sacensties dabas spēku priekšā ir skautu dzīves esence. Lai dzirkstis no šī ziemas ugunskura tā dalībniekus silda līdz vasaras lielajai nometnei!

L. G.

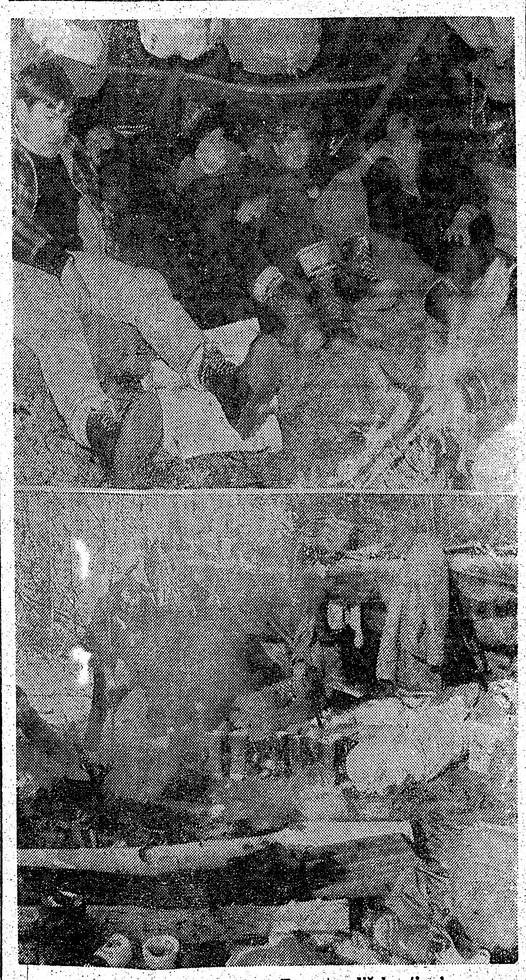

Augšā: Rīgas (72.) skautu vienības Toronto dižskauti ziemas nometnē atpūšas pie ugunskura pēc dienas darba; no kreisās Jānis Korbs, Juris Saulemagi, Andris Grāvītis, Andris Šmits un Imants Kārkliņš. — Apakšā: Otras dienas rītā pēdējā sardze jau vāra kafiju, bet zābaku rinda apmetnes priekšā liecina, ka celšanās signāls vēl nav dots.

Foto: L. Goba

Turpinām tautiešu vārdu publicēšanu, kuŗi, sekmējot DV organizācijas 25 gadu darbības svētku rīkošanu 1971. gadā, iegādājušies „Zelta dukātu Latvijai":

OTRU ZELTA DUKĀTU IEGĀDĀJUŠIES:

21. Arvīds Sausais, Toronto
22. Olģerts Strazdiņš, Montrealā
23. Edmunds Pulciņš, Hamiltonā
24. Jānis Gailītis, Hamiltonā
25. Edmunds Ozols, Toronto

PIRMO ZELTA DUKĀTU IEGĀDĀJUŠIES:

26. Inž. Alfrēds Rāviņš, Toronto
27. Inž. Guntis Liepiņš, Toronto
28. Pauls Rasiņš, Toronto
29. Vitolds Kārkliņš, Sadberijā,
30. Krišs Briedis, Toronto

ZIEDOJUSI NAUDĀ:

Inž. Jūlijs Popelis, Toronto — 10 dol.

Viņš raksta: „Sarīkojumā nevaru piedalīties, jo nebūšu Toronto, Atzīstot DV darbu latviešu karavīru aprūpes, nacionālo centienu paušanas un latviešu kultūras veicināšanas darbā, lūdzu pieņemt manu ziedojumu šo mērķu sekmēšanai."

TORONTO ZIŅAS

● Pirms 5 gadiem mirušā mākslinieka prof. Jāņa Tīdemaņa gleznu izstādi 23. martā Latviešu namā atklāja Dr. E. Upenieks, uzrunā pieminot nelaiķi kā vienreizēju oriģinālu ne tikai mākslinieka gaitās, bet arī dzīvē vispār. J. Tīdemanis radījis ne tikai daudzus ievērojamus darbus, bet izaudzinājis arī veselu jauno gleznotāju saimi un sava virziena sekotāju. Kaut viņš ļoti vēlējies dzīvot, tomēr slimība viņu pieveikusi, bet šai izstādē uz mums runā ievērojamā mākslinieka darbi. Kā izteicās izstādes rīkotāja — mākslinieka atraitne Anastasija, no skatāmajiem 67 darbiem, galvenokārt eļļas gleznām, 27 nevienā izstādē vēl neesot rādīti. Izstāde aptver mākslinieka darbus kopš 1936. gada; daži darbi ir no bēgļu gaitām Šveicē, bet vairums Kanadā gleznoti. Jau izstādes atklāšanas dienā bija ieradušies ap 70 mākslas cienītāju, kuŗus pēc mākslinieka senas tradicijas pacienāja ar dzirkstošu šampanieti. Izstāde turpināsies līdz 7. aprīlim. Vairāki no izstādītajiem darbiem nocenoti pāris tūkstošu dolaru vērtībā, bet dārgākais ir portrets „Joice Bryant" — $7500. Daži no izstādītajiem darbiem nav pārdodami. Jau izstādes atklāšanas dienā pārdeva 5 gleznas. Tos iegādājās Bergdoņa mākslas galerija (2 gleznas), Melita Lejiņa, Dr. E. Upenieks un M. Roce.

● Kanadas DV valdes rīkotajai ballei „Zelta dukāts Latvijai", kuŗa notiks 19. aprīlī plkst. 7 vakarā Skyline viesnīcā Reksdēlā un domāta līdzekļu gūšanai DV organizācijas 25. gadasvētku priekšdarbiem, pasākuma atbalstītāji var pieteikties un tuvāku informāciju saņemt no E. Krūkas (tel. 489-2878) vai M. Jonānes (536—6235).

● LPB Kanadas kopas rīkotā „Melnā" literārā pēcpusdiena notiks 13. aprīlī plkst. 4 Latviešu namā. Autori lasīs vēl nepublicētus darbus. Paredzēti daži pārsteigumi un efekti.

● DV teātŗa Kanadā rīkotā grāmatu izloze, kuŗas laimesti jau izziņoti, oficiāli beigsies 15. aprīlī, kad neizņemtie laimesti pāries teātŗa īpašumā. Līdz šim datumam torontiešiem laimētās, bet vēl neizņemtās grāmatas saņemamas pie Latviešu nama pārvaldnieka F. Vilmaņa.

● Toronto latviešu nama akciju īpašnieki, kuŗi balss tiesības nav nodevuši nevienai organizācijai vai draudzei, apvienoti Latviešu nama vienībā, kuŗai kopā ir 237 akcijas. Tūlīt aiz Latviešu skolu fonda tā ir otra lielākā akciju turētāja. Tomēr abām šīm lielākajām akciju turētājām vienmēr lielas grūtības rada gada sapulces, nesanākot pietiekamam dalībnieku skaitam. Arī 23. martā Latviešu nama vienības gada sapulcē bija ieradušies tikai 7 dalībnieki. Valdē ievēlēja līdzšinējos E. Skujiņu, A. Freimani, E. Koku un A. Šteinbachu, bet no jauna L. Metu. Par vienības pilnvaroto nama akcionāru sapulcei izraudzīja A. Šteinbachu, bet par kandidātiem nama valdei A. Šteinbachu un E. Koku. Sapulcē ziņojumus par Latviešu nama darbību un iecerēm sniedza A. Freimanis un A. Šteinbachs. No iecerētās piebūves, kā liekas, būs jāatsakās, jo pilsētas valde līdz šim nav devusi pieprasīto atļauju, aizbildinoties ar nepietiekamu laukumu automašīnu novietošanai.

● TLB biedru vakars, kas bija paredzēts 5. aprīlī, atlikts uz vēlāku laiku. Visi biedri aicināti uzdot savas pareizās adreses un dzimšanas datus jaunajam valdes pr-sēdim I. Alksnim — 30 Kecale Rd., Scarborough, Ont.; tālrunis 757—9490 (mājās) vai 751—2011 (darbā).

● Pie DV teātŗa Kanadā nodibinātās studijas dalībnieku režisora Dr. A. Straumaņa vadībā iestudētie trīs vienceliens guva labus panākumus, 16. februāŗa un 16. marta izrādēs kopā pulcinot vairāk nekā 300 skatītāju. Teātris pašreiz sagatavo raibu programmu „Centrālais baumu birojs", kuŗu sniegs par labu Latviešu namam 19. aprīlī plkst. 7 vakarā un 20. aprīlī plkst. 6 vakarā Latviešu nama augšējā zālē.

● Latviešu filatelistu kluba kārtējā sanāksme notiks 13. aprīlī plkst. 2 dienā P. Rudlapa dzīves vietā, 117 Westrose Ave.

● DV Toronto nodaļas rīkotā referātu ciklā 13. aprīlī plkst. 4 pēcpusdienā DV namā A. Gailītis runās par tematu „Kas jāzina, ieguldot kapitālu akcijās"; 27. aprīlī plkst. 4 pēcpusdienā Dr. inž. A. Pērkons referēs par tematu „Jaunākie pētījumi kriminālzinātnēs", bet 4. maijā A. Gailītis par tematu „Krāšņuma dārzu ierīkošana un kopšana.

● Sv. Andreja draudzes koŗa gadskārtējais koncerts notiks 12. aprīlī plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā diriģenta A. Purva vadībā. Koncertā piedalīsies arī sopráns Austra Holcmane, bariton Pēteris Geistauts, teicējs Valdemārs Pukats, ērģelniece Edite Timermane un simfoniskais orķestris.

● Mākslinieka Ģirta Tiltiņa gleznu izstādi 10. aprīlī plkst. 8 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās atklās žurnāla „Jaunā Gaita" redaktors Laimonis Zandbergs.

● Bijušais Bārbeles mežzinis Artūrs Upītis 64 gadu vecumā miris Doctors slimnīcā. Nelaiķi pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodaļījumu 29. martā izvadīja archibīskaps A. Lūsis. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre Alise, meitas Inese Jankovska un Gunta Upīte-Sebre ar ģimenēm.

● Paredzams, ka Toronto latviešu kreditsabiedrībai šis būs viens no sekmīgākajiem darbības gadiem, kas beigsies 31. martā. Jau februāŗa pārskatā 11 mēnešu kopīgā peļņa uzrāda 23.889,95 dol. pret 20.187,19 dol. gadu iepriekš. Bilance bija 2.138.610,81 dol., bet biedru skaits 2269, uzrādot teicamu pieaugumu salīdzinājumā ar pērno darbības gadu. Nedaudz samazinājies gan organizāciju skaits, kuŗas savus noguldījumus izdara ceku-depozitu kontā, tāpat arī biedru noguldītāju un aizdevumu pieprasītāju skaits. Februārī kreditsabiedrība ieņēmusi 11.849,34 dol., un izdevusi 10.925,32 dol. Mēneša peļņa bija 924,02 dol.

● TLTA rīkotajā skolotāju praktiskajā seminārā, kuŗā piedalās 14—19 dalībnieku, Anita Liepiņa pakavējās pie valodas vingrinājumiem, sniedzot piemērus no pieredzes kanadiešu skolās. 25. martā dalībnieki iztirzāja Kanadas latviešu skolotāju konferences referātus un diskusijas, kuŗas skaņu lentē bija uzņēmis H. Miķelsons. Atskaņojums ilga ap 40 minūšu un skāra galvenokārt A. Bāliņa referātu par „Jaunās skolas ietekmi un metodēm". Konferences referātu kopsavilkuma konspektus pavairos un izsūtīs visām skolām un interesentiem, tāpat izgatavos un pavairos kopsavilkumu par semināra darbu. Nākošā lekcija paredzēta 8. aprīlī plkst. 8 vakarā Latviešu namā, kad Ruta Pētersone runās par saviem novērojumiem Vācijas skolās. 19. aprīlī semināra dalībnieki varēs praktiski iepazīties ar TLB sestdienas skolas darbu un metodēm. 22. aprīlī lekciju turpinājumā iztirzās vecāku, skolēnu un absolventu aktuālitātes, referentus aicinot no TLB sestdienas skolas, TLTA sestdienas ģimnazijas un kādu absolventu, kas latviešu skolu beidzis vismaz pirms 5 gadiem. Semināra nobeigums paredzēts 6. maijā.

● Saulaines bērnu vasaras nometni arī šogad vadīs Guntis Siliņš, tāpat saimniece būs līdzšinējā E. Šteinbacha. Jauniekārtojums būs rokdarbu un aušanas mācības meitenēm. Nometnes ilggadējais labvēlis Dr. R. Reņģarts arī šogad ziedojis 500 dol. trūcīgāko bērnu nometņošanas izdevumu segšanai. Pabalstu varēs saņemt, neatkarīgi no piederības kādai konfesijai vai draudzei.

● Sv. Jāņa draudzē jauniešu iesvēte paredzēta 18. maijā plkst. 11 dienā.

● Daiļamatniece un etnografe O. Mežule 13. aprīlī plkst. 12 dienā Sv. Jāņa baznīcas telpās referēs par tautas tērpu gatavošanu un valkāšanu, stāstījumu papildinot ar demonstrējumiem.

Sveicam

GUSTAVU SIPOLU
60 gadu jubilejā!

DV Toronto saime

Par latvisku jaunatni karavīru gadā

DV APVIENĪBAS MINESOTA GADA SAPULCE

Piedaloties 50 biedriem, DV apvienības Minesotā gada sapulci atklāja pr-ks V. Vijums, norādot, ka šogad aprit 50 gadu kopš Latvijas atbrīvošanas cīņu sākuma un 25 gadi kopš leģionāru smagajām kaujām Kurzemes krastā, kuŗas turpinājās līdz Vācijas kapitulācijai, tādēļ šis gads izsludināts par latviešu karavīru gadu. Darbosimies tā," uzsvēra V. Vijums, „lai mums vēlāk nebūtu pašiem par sevi jāspriež tiesa, ka neesam darījuši pietiekami un aizmirsuši mūsu cīnītāju pirms 50 un 25 gadiem nestos upuŗus." Šādas bažas tomēr nevietā, jo vērojot apvienības un tās vanadžu kopas darbu, jāatzīst, ka darbība nav atslābusi, bet augusi un visnotaļ bijusi saskaņota. Uzrunas nobeigumā V. Vijums aicināja tieši šai karavīru gadā veltīt vislielāko vērību jaunatnes latviskai audzināšanai un sagatavošanai nākotnes uzdevumiem.

Sapulci vadīja prof. J. Peniķis, bet protokolēja V. Vizulis. Pēc apvienības pr-ka vispārējā ziņojuma par aizvadītā gada darbību par teātŗa kopu ziņoja R. Grudulis, norādot, ka pērn kopa atzīmējusi 10 gadu pastāvēšanu, iestudējot lugu „Nauda", kuŗa izrādīta arī Linkolnā un Čikagā. Visi kopas dalībnieki bijuši iesaistīti Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres pasākumos. Apvienības koŗa pr-ks J. Zvaners informēja, ka korī pašreiz 68 dalībnieki, kuŗi pulcējušies 32 mēģinājumos, dziedājuši Mineapoles - St. Paulas draudzes dievkalpojumos un piedalījušies dziesmu svētkos Klīvlendā, bet dubultkvarteta Latvis pārstāvis J. Melbārdis norādīja, ka ansamblis piedalījies 9 sarīkojumos, Latvijas jubilejas aktu ieskaitot.

Apvienības pr-ks V. Vijums pakavējās arī pie stipendiju fonda, kas pie apvienības pastāv jau vairākus gadus. Fonda noteikumi paredz, ka, piešķirot stipendijas izglītībai, priekšroka dodama pieprasītājiem, kuŗu tēvi piedalījušies Latvijas atbrīvošanas cīņās, tad DV biedru bērniem ar latvisku stāju un labām sekmēm mācībās. Aizvadītajā gadā fondā bija 150 dol., bet divi pieprasītāji, tādēļ summu nācās dalīt.. Tā kā stipendijas piešķir arī draudzes, Korporāciju kopa un citas orģanizācijas, būtu lietderīgi radīt kopīgu stipendiju fondu, kuŗam būtu lielāki līdzekļi. Šis jautājums izraisīja plašākas debates, kuŗās piedalījās prof. J. Peniķis, K. Augstkalns, H. Kiperts, A. Leiše, L. Inde, R. Grudulis u. c., bet A. Spārniņš norādīja, ka līdzekļu iegūšanai, lai jaunieši varētu apmeklēt Divreizdivi nometni un Gaŗezera vasaras ģimnaziju, kopīga fonda dibināšana par vēlamu atzīta arī pēdējā organizāciju apspriedē. Arī apvienības biedru sapulce ieskaitot.

stājās par kopīga fonda radīšanu un nolēma nākošās gada sapulces darba kārtā uzņemt jautājumus par DV stipendiju fonda likvidēšanu (K. Augstkalna ierosinājums), atstājot valdes izšķiršanā, ar kādu summu apvienībai piedalīties kopīgajā fondā.

Sekretārs A. Spārniņš, pateicies A. Lankam par veikto darbu visu apvienības paziņojumu pavairošanā, informēja sapulces dalībniekus, ka, sākot ar šāgada 1. februāri, valde slimos vairs neatceras ar ziedieni, jo tie izmaksā dārgi, bet to vietā novēl atveseļošanos ar vēlējumu kartiti. Sarīkojumu daļas vadītājs J. Zvaners ziņoja, ka pērn notikuši 17 dažādi sarīkojumi, no kuŗiem ļoti labi apmeklēts bijis Anša Tipāna un Vijas Vētras nozīmīgais uzvedums „Veltījums Latvijai" dzejā un dejās, tāpat Čikagas Piecīšu izrāde, bet pavāji jauno talantu vakars. Apvienībā pašreiz ir 155 aktīvi biedri, 4 biedri - veicinātāji, 84 vanadzes un 2 vanadzes - veicinātājas. No aprūpes daļas vadītāja J. Cina ziņojuma izrietēja, ka aizvadītā gada ziedojumu vākšanas akcijas devušas labus rezultātus: īpašajā ASV DV valdes akcijā Latvijas jubilejas gada ietvaros speciālajam fondam ar vēstulēm savākti 446 dol., 14. jūnija akcijā 406,50 dol., Ziemsvētku akcijā 1174,70 dol., bet krājkasītes devušas 86,80 dol., kopā ienākot 2114 dol.

Strēlnieku kopas pr-ks A. Leiše aicināja ar klusuma brīdi piemināt pērn 91 gada vecumā mirušo kopas vecāko biedru Andreju Bērziņu, tad norādot, ka kopas biedru skaits 10 gadu laikā sarucis no 22 uz 13, jo 5 vecie strēlnieki piepulcināti aizsaules pulkiem, bet 3 pārcēlušies uz dzīvi citur. Gadu nasta liek sevi arvien vairāk just, tādēļ puse no kopas biedriem pērn ārstējusies slimnīcās. Četriem biedriem piepildījušie 70,, 75 vai 80 mūža gadi; tiem, par spīti kopas stipri ierobežotajiem līdzekļiem, pasniegtas mazas veltes.

Revizijas komisijas vārdā E. Dundurs ziņoja, ka grāmatas un kase atrasta labā kārtībā un ierosināja izteikt valdei un visiem darbiniekiem pateicību par sekmīgi veikto darbu, ko sapulces dalībnieki arī darīja, pēc tam pieņemot apvienības budžetu šim darbības gadam 7425 dol. apmērā.

Aizklātās balsošanas laikā bija klāt 52 balss tiesīgi biedri. Par apvienības priekšnieku ievēlēja līdzšinējo V. Vijumu, valdē K. Augstkalnu, J. Cini, E. Indi, L. Lemkinu, K. Liepiņu, M. Otto, L. Vilsonu un Z. Zoltneru, bet revizijas komisijā T. Brīvkalnu, E. Dunduru un J. Polleti.

Andr. L.

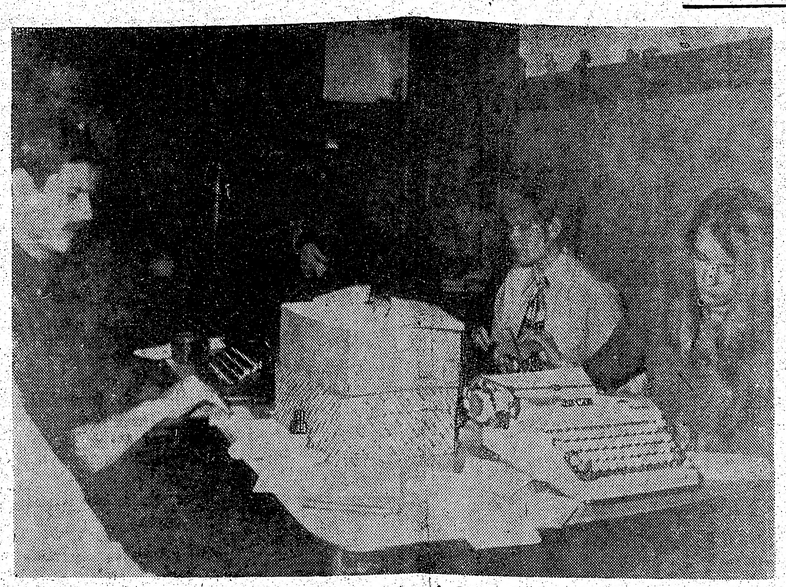

Kalamazū latviešu studentu kopas dalībnieki sagatavo izsūtīšanai informācijas biļetenus par latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē: no kreisās — Andrejs Liepiņš, Jānis Pavasars, Kristīne Austriņa un Silvija Austriņa. Foto: A. Purmalis

Mācis okupētas Latvijas literātūru

SARUNA AR PROF. DR. J. LELI PAR LATVIEŠU VALODAS KURSIEM RIETUMMIČIGENAS UNIVERSITATĒ KALAMAZŪ

Ciemiņi Dr. Valža Muižnieka mājās nav retums. Tādēļ nemaz nebiju pārsteigts, kādā marta sestdienā sastopot Kaiju ceļa mājā lingvistu prof. Dr. J. Leli. Valdi Muižnieku gaidīja pacienti viņa jaunajā, modernajā klinikā, Lalitu Muižnieci — latviešu bērni Kalamazū papildskolā. Palikuši vieni ar jaunekļīgo profesoru, drīz vien sākām runāt par šīs vasaras latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē.

Uz galda atradās zaļgana, trīskārši salocīta lapa — universitātes biļetens nākošajiem kursantiem: „Three Intensive Courses — Latvian Composition, Survey of Latvian Literature and Seminar in Recent Latvian Literature". Jautāju, vai valodnieks piekristu šādam nosaukuma latviskojumam: latviešu valodas mācība un rakstu darbi, pārskats par latviešu literātūru im jaunākās latviešu literātūras seminārs? Attieksmē uz pēdējo varētu arī teikt — seminārs par neseno latviešu rakstniecību — skanēja atbilde.

„Esmu pārliecināts, ka daļa latviešu sabiedrības uz šo semināru raudzīsies ļoti skeptiski, jo es tajā mācīšu par jaunajiem latviešu literātiem abās pusēs dzelzs aizkaram," izteicās Dr. Lelis. „Kādēļ tas vajadzīgs? Mani argumenti ir šādi. Pat pieņemot, ka viņpuses literātūra nav graša vērta, mūsu jauniešiem tiesības pašiem to konstatēt. Patiesība tomēr ir citāda. Tiesa, šai pusē mums ir pāris spējīgu jauno dzejnieku, bet viņā pusē dzejā ir daudz vairāk oriģinālitātes, prozā, varbūt, mazāk. Mums jātiek pāri politiskajai neiecietībai un jāmēģina saskatīt turienes darbos tīri literārās vērtības. Vai ir vēl kādas citas tautas piederīgie savā starpā tik nikni cīnījušies kā franči? Taču gadās, ka franču komūnists atzinīgi vērtē sabiedriskos tautas reliģiskos filozofus, bet katoļi saskata literāras vērtības bezdievja Anatola Franša darbos. Vai no latviešu puses nevarētu vēlēties līdzīgu iecietību?"

Tad mūsu saruna pievērsās šī kursa uzbūvei. „Pirmās divas nedēļas būs veltītas vispārējam pārskatam. Pēc tam semināra dalībniekiem būs jāizvēlas kāds atsevišķs autors vai strāvojums vairāku rakstnieku darbos un šai laukā jāveic pētījumi, krietni daudz jālasa. Pēdējās divas nedēļas dalībnieki manā vadībā rakstīs apceri par izvēlēto tematu."

—Vai domāts par apceŗu publicēšanu, piemēram, „Jaunajā Gaitā"?

„Mēs tās publicēsim īpašā izdevumā," paskaidroja Dr. Lelis. „Pagājušā gada kursantu vidū bija daudzi ar zinātniskiem gradiem valodās, literātūrā un filozofijā. Ja šogad būtu tāda pat laime, varbūt mums izdotos ,ieliet jaunas asinis' mūsu pamirušajā literātūrzinātnē. Latviešu literātūras kritiku emigrācijā labākā gadījumā varētu apzīmēt par draudzīgu uzsišanu uz pleca. Tādēļ būtu jo interesanti uzzināt, ko mūsu rakstniecībā cildinošu, ko kritizējamu saskata latviešu jaunieši, kuŗi ASV universitātēs iepazinušies ar pasaules literātūru un filozofiju." Tad viņš ar smaidu piemetināja: „Kaut mīļais Dieviņš man dotu vismaz 5 labus audzēkņus šai seminārā! Tas būtu labs sākums."

Lalita Muižniece darbojusies par prof. Leļa asistenti latviešu valodas kursā Divreizdivi seminārā Katskilu kalnos. Šovasar viņa asistēs abos pamatkursos — valodas mācībā un literātūras pārskatā Rietummičigenas universitātē. Universitātes valodu nodaļa par minimu uzskata 30 studentu, par maksimu 50. Vai no jauniešu puses būs pietiekama interese?

„Ap 1960. gadu atskanēja balsis, ka jaunieši zaudējuši interesi par latviešu lietām, radusies paaudžu plaisa. Taču pēdējos gados tādi panākumi, kā sešu nedēļu nogaļu kursi un Divreizdivi pierādījuši, ka tā nav. Jauniešiem interese ir, bet viņiem nevar piekļūt ar novecojušām metodēm un nepilnīgiem mācību līdzekļiem. Ir pienācis laiks prasīt kvalitāti."

Profesora ieteikums nākošajiem kursantiem: ikvienam izvēlēties divus kursus, vairāk vasaras laikā nebūtu ieteicams. Valodas mācība labi saderētos kopā ar pārskatu par latviešu literātūru. Tiem, kuŗiem priekšzināšanas pietiekamas nesenās rakstniecības seminārам, nebūtu tomēr par ļaunu atkārtot gramatiku un pavingrināties dažādu prozas stilu atdarināšanā valodas mācības kursā.

Nāk prātā ainas kursu laikā pirmajā vasarā šīs mājas apkalmē. Kad lekcijas bija beigušās, kursanti salasījās še. Daži še dzīvoja, citi nāca ciemos, lai sastaptu prof. J. Leli, kas mitinājās pieticīgajā dārza mājiņā. Bieži vien āpeļu paēnā notika pēkšņu jautājumu inspirētas lekcijas un semināri. Tā lingvistam J. Lelim nebija miera no kursantiem ne priekšpusdienā (tad bija lekcijas auditorijā), ne pēcpusdienā, ne vakarā. Reizēm viņam izdevās uz brīdi atbrīvoties, ielavīties dārza mājas klusumā, lai kaut ko palasītu vai pēcpusdienas svelmes nokusumā vienkārši „nokristu uz ausi." Bet driz vien klauvētāji atkal bija pie durvīm. Miera traucētāju atvēsināšanai profesors bija izgatavojis mazu papes uzrakstu, kuŗu lāgiem uzkāra uz durvju roktuŗa: „Bez 100 dolariem lūgtum netraucēt!". Bet tas nekā nelīdzēja...

„Arī šovasar še varēsim izkārtot īpašas semināru pēcpusdienas," piebilda J. Lelis, kad atgādināju pērnās vasaras gaŗās darba stundas. „Ļoti noderīgi abi pamatkursi būtu jaunajiem latv. papildskolu skolotājiem — īpaši lai apgūtu valodas mācības metodiku. Priekšpusdienās lekcijas, pēcpusdienās jaunie skolotāji varētu paši ,izmēģināt roku' ar kursantu grupām manā uzraudzībā. Pagājušajā vasarā devu šādu iespēju kādai kursantei, kuŗa tagad darbojas par skolotāju Toronto latviešu skolā."

Kad gribu atvadīties, pacientus pieņēmis, ierodas Valdis Muižnieks ar vēstuļu žūksnīti. Pienākušas atpakaļ dažas informācijas lapas par kursiem, jo adresāti pārcēlušies uz citu vietu. Daži atsūtījuši lapas atpakaļ ar piebildi, ka vasarai citi plāni. Kāda jaunatnes darbiniece atsūtījusi personīgu ziedojumu 15 dol. stipendiju fondam. Pēdīgi atklātne no Bostonas. Angļu literātūras maģistre Baiba Kaugare, dzejnieka Artura Kaugara meita, nolēmusi vasaru pavadīt Kalamazū, lai varētu piedalīties prof. J. Leļa vadītajā nesenās rakstniecības seminārā.

Profesors staro. Viena piektdaļa no viņa lūgšanas mīļajam Dieviņam jau piepildījusies.

A. Zaļinskis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Labi apmeklētā Pūpolu svētdienas dievkalpojumā Betlemes baznīcā Brukliņā trīs Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes mācītāji iesvētīja 18 jauniešu: Miķeli Akerbergu, Hariju Brencsonu, Filipu Dūmiņu, Feliksu Gailīti, Juri Ķivuli, Māri Lāci, Ojāru Līdaci, Juri Milleru, Adrianu Silvu, Ilzi Auzeri, Karinu Gioiu, Andru Jātnieci, Dainu Lāci, Andu Stīpiņu, Daci Vijumu, Ingridu Zirni un Anitu Ilzi Zuti.

● Jonkeros 22. un 23. martā notika Beverīnas 1. gaidu un Daugmales 1. skautu novada 4. vadītāju kursi. Abi šie apgabali ietver visu ASV austrumu piekrasti. Šis bija kursu pirmais sagatavošanas posms, kuŗā piedalījās 19 kursantu, visi no Ņujorkas gaidu un skautu vienībām. Par kursu vadīšanu un lekcijām, kā arī par saimniecisko pusi rūpējās 15 vadītāji.. Kursu praktiskajā daļā bija dziesmas, rotaļas un dažādas nodarbības, iepazīstinot nākošos vadītājus ar audzināšanas uzdevumiem. Šī posma otra daļa paredzēta Bostonā, bet nobeigums būs kopīgs, ar nometni 14. un 15. jūnijā Ņujorkas ev.-lut. draudzes īpašumā Katskilu kalnos.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes piedāvā stipendijas teoloģijas un paidagoģijas studijām, speciāliem kursiem, izglītībai misionāru darbam vai diakonistu un māsu skolās. Pieteikties pie mācītājiem.

● Latviešu jauniešu basketbola vienība „Latvian Lutherans" piedalās visu Ņujorkas baznīcu līgā. Pēc 13 spēlēm priekšpēdējā kārtā latviešu jaunieši atrodas pirmajā vietā. Pēc Lieldienām notiks finālspēles starp četrām labākajām vienībām. Novusa un galda tenisa turnīrs latviešu vidusskolēnu sarīkojumā ar 25 dalībniekiem notika 16. martā. Novusa turnīru vadīja V. Zālīte, galda tenisa — J. Ērglis.

Bagātīgs mūža gājums

PAŠVALDĪBU DARBINIEKS EDUARDS LICIS 85. GADNIEKS

Anglijas galvaspilsētā Londonā 25. martā uz 85 mūža gadiem atskatījās pazīstamais Latvijas pašvaldību darbinieks Eduards Licis, kas britu salās apmetās uz dzīvi pirms diviem gadu desmitiem, kad Vācijas latviešu kultūrālajā dzīvē ļoti rosīgie „mērbekieši" izklīda visos pasaules vējos.

Gandrīz visi Eduarda Līča radīgākie mūža gadi aizritējuši pašvaldību darbā, kuŗam viņš pievērsās jau ar Latvijas valsts nodibināšanos. Pēc atgriešanās no revolūcijas pārņemtās Krievijas, kur viņu bija aizvedušas pirmā pasaules kaŗa gaitas, viņš kādu laiku darbojās savā dzimtajā Idus pagastā par sekretāru, pēc tam daudzus gadus bija Liepājas apriņķa valdes priekšsēdis, vēlāk apriņķa vecākais, reizē būdams arī skolu valdes priekšsēdis, bet pēdējā Latvijas neatkarības posmā — Madonas apriņķa vecākais.

Boļševikiem okupējot Latviju, E. Līcis kādu laiku slapstījās, bet vācu okupācijas laikā atgriezās iemīļotajā Liepājā, kur vadīja pilsētas finanču nodaļu, kamēr 1944. gada rudenī devās bēgļa ceļā uz Vāciju, pēdējos kaŗa mēnešus pavadot Tīringā, no kurienes, sarkanarmijai tuvojoties, kājām izbēga uz Hofu amerikāņu joslā. Meklējot plašāku latviešu sabiedrību, viņš drīz pārcēlās uz Mērbeku angļu joslā, kur bija tuvā saskarē ar latviešu teātŗa māksliniekiem, it sevišķi ar režisoru Jāni Šābertu. Mērbekas latviešu teātris sniedza augstvērtīgas izrādes, kuŗas kļuva slavenas Vācijas dzīves gados, neatšķiroties no Latvijas snieguma.

Jubilārs bijis tuvs arī latviešu presei, jau jaunībā pievēršot interesi avīžniecībai un skolas gados rakstot kā latviešu, tā arī toreizējiem krievu laikrakstiem. Vēlākos gados viņa spalvai piederējuši dažādi kultūrvēsturiski raksti, tajos skaŗot arī politiskus jautājumus. Visas viņa apceres tomēr izkaisītas periodikā, kuŗā palaikam parādījušies arī viņa dzejoļi ar pseidonimu Purvidus, kas aizgūts no dzimtās puses, tēva mājām atrodoties purvainā apvidū. Pirmais jubilāra iedvesmotājs avīžniecībai, laikam, bija latviešu teātŗa tēvs Adolfs Alunāns, kuŗa „Zobkaļa kalendāram" viņš rakstīja daudzus gadus. Viņa ievirze bija humoristiska, ko liecina līdzdarbošanās arī pie „Gaiļa", „Piektā Riteņa", „Skudras" u. c. pirmskaŗa un Latvijas neatkarības laika satiriskiem izdevumiem. E. Līcis bija līdzdibinātājs un valdes loceklis Latvijas lielākajās izdevniecībās Rota un Zeme, kas kontrolēja laikrakstus „Brīvā Zeme", „Rīts", „Tēvijas Sargs" un citus izdevumus.

Viens no lielākajiem gavilnieka sabiedriskā darba nopelniem ir Nīcas tautas svētku sarīkošana kādus desmti gadus no vietas, ko iesāka dzejnieka Eduarda Virzas ierosmē. Šajos svētkos viņmēr piedalījās Latvijas valdības locekļi, arī prezidents Kārlis Ulmanis. Kā viens no greznākajiem etnografiskajiem uzvedumiem minams „Senā Nīca", kas savā vienreizībā varēja sacensties ar citiem Latvijas lielākajiem tautas sarīkojumiem, bet novada etnografiskajā ziņā nebija pārspējams.

Politiski Ed. Līcis visu laiku pieslējās Latvijas pamatslānim —zemniecībai, būdams Zemnieku savienības biedrs kopš tās dibināšanas 1918. gadā Valkā, vairākas reizes ievēlēts tās centrālajā valdē, kuŗas priekšsēdis visu laiku bija Kārlis Ulmanis, bet tā vietnieks Adolfs Klive. Jubilārs apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeni, Atzinības krustu un Lietuvas Ģedimina ordeni, Aizsargu nopelnu krustu un citām goda zīmēm.

Atzīmējama arī gavilnieka dēkainā dzīve pirmā pasaules kaŗa laikā. Pēc 7 gadiem krievu armijā, no kuŗiem 3 aizvadīja Kurzemes strēlnieku pulkā, viņš 1918. gadā demobilizējās Maskavā, kad pulku pārvērta par sarkano strēlnieku vienību. E. Līcis ar mazu latviešu pulciņu devās uz Murmansku, no kurienes caur Archangelsku atgriezās dzimtenē. Arī otrā pasaules kaŗā viņa dzīvē atkārtojās gaŗais bēgļa ceļš, šoreiz tikai rietumu virzienā.

Gavilnieks palaikam arī tagad raksta latviešu trimdas presē, tomēr galveno laiku velti savā gaŗā un bagātīgā mūža atmiņu rakstīšanai, kuŗu atsevišķi fragmenti jau parādījušies mūsu laikrakstos.

K. S.

Vecais priekšnieks atgriežas amatā

DV apvienības Klīvlendā gada sapulcē no 178 biedriem piedalījās tikai 28. Pēc nodziedātās DV dziesmas un sekretāra A. Vadzemnieka nolasītā „Vēstījuma neziņamam kareivim" apvienības pr-ks A. Kalniņš sniedza aizvadītā gada darbības pārskatu. Notikuši 7 sarīkojumi, pie dažiem nācies piemaksāt. Dziesmu svētku dēļ nav noticis gadskārtējais vanadžu bazārs, kas viņu kasē radījis jūtamu robu. Saimniekots ar iztrūkumu budžetā. Labi sekmējies Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijā: kaut savākums bijis mazāks nekā iepriekšējā gadā, apvienība tomēr savākusi vairāk nekā citas organizācijas. Arī 14. jūnija akcija visumā sekmējusies labi.

Stājoties pie amatpersonu vēlēšanas, no kandidātūras atteicās līdzšinējais apvienības pr-ks A. Kalniņš, toties pēc viena gada pārtraukuma un atpūtas atkal kandidēja viņa priekštecis E. Daniels, kas apvienību bija vadījis 6 gadus. Viņa atgriešanos aktīvā darbā sapulces dalībnieki apsveica ar aplausiem un, divām balsīm atturoties, atkal ievēlēja priekšnieka amatā. Valdē ievēlētie vēlāk pienākumus sadalīja šādi: priekšnieka vietnieks un aprūpes daļas vadītājs V. Zemesarājs, sekretārs K. Pētersons, kasieri A. Fogelis, finanču daļas vadītājs J. Jenzis, sabiedriski-kultūrālās daļas vadītājs B. Sniedze, mantzinis Ž. Blušs, mītnes pārzinis M. Zandbergs un sevišķu uzdevumu kārtotājs J. Jurjāns. Revizijas komisijā izraudzīja J. Ozoliņu, J. Ūdri un J. Ezergaili.

Tā kā 8 gadōs Klīvlendas latviešu nama apvienība nekā nav darījusi īpašuma iegādei, apvienības valde sapulcei ierosināja atprasīt ieguldītos līdzekļus, kas radīja dedzīgas debates, jo nama apvienības pārstāvji lūdza apvienību atstāt naudu fondā vēl tikai 6 mēnešus. Sapulce nobalsošanā tomēr izšķīrās par ieguldījuma atprasīšanu. Budžetu šim darba gadam pieņēma 3960 dol. apmērā. Pārrunās dzīvas debates vēl izraisīja jautājums par 10% izmaksu no apvienības noguldījumiem zemes valdei. Sapulces dalībniekos tas radīja neapmierinātību, šādu nokārtojumu atzīstot par netaisnu, jo „cietējas" ir tieši apvienības, kuŗas aktīvi strādājušas, taupīgi saimniekojušas un krājušas līdzekļus turpmākām nepieciešamībam, Tā kā šis ir principiāls jautājums, sapulce vienojās to kā atsevišķu pārrunu punktu ierosināt delegātu sapulcē. B. Sniedze ierosināja uzkrāt līdzekļus, ar kuŗiem apvienība varētu kreditēt gleznu pircējus.

Sapulci raiti un lietpratīgi vadīja F. Leitis, protokolējot A. Vadzemniekam. Tās nobeigumā valdes loceklis V. Zemesarājs pateicās par veikto darbu no pienākumiem aizejošajam pr-kam A. Kalniņam un novēlēja labu veiksmi darbā vecajam un atkal jaunajam pr-km E. Daniēlam.

J. E.

Latviešu nama Toronto dāmu komitejas rīkotās jaunatnes mūzikas pēcpusdienas dalībnieki: priekšā no kreisās — Tālivaldis Ķivleneks, Anna Sopa no Sarnijas, Velta Ezerniece, Rita Langenfelde, Nora Būmane, Maija Baruša un Arturs Jansons; aizmugurē — Dainis Ķivlenieks, Juris Ķeniņš, Karina Kanaviņa, Ārija Purva, sarīkojuma vadītāja E. Galdiņa, Annas Sopas klavierpavadītāja Edīte Mogensena-Svenne, Gundega Melli, Andris Grants, Inese Černavska un Imants Barušs.

Foto: J. Liģers

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

PRIECĪGAS LIELDIENAS!

V. PALMA

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10.30—11
Ajax CHOO raidītājs (vilnis 1390)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta.

3. aprīlī, plkst. 7 vakarā Zaļās Ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

4. aprīlī, plkst. 11 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Abos dievkalpojumos draudzes mācītājam palīdzēs māc. Arturs Dūmiņš no Bafalo.

Lieldienu dievkalpojumi 6. aprīlī plkst. 6 un plkst. 11.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1583, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 5.

4. aprīlī, plkst. 11 Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris.

6. aprīlī, I Lieldienās, plkst. 10 dievkalpojums.

Sestdien, 12. aprīlī, plkst. 8 vak. draudzes koŗa koncerts.

13. aprīlī dievkalpojuma nebūs.

KIČENERĀ

Lielajā piektdienā, plkst. 5 dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumu notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

4. aprīlī, Lielā Piektdienā, plkst. 5 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Barnaba baznīcā.

6. aprīlī, Lieldienās, plkst. 6.30 rītā dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Pēc dievkalpojuma kopīgas brokastis baznīcas apakšējā zālē.

20. aprīlī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola Sv. Barnaba bazn. Pēc dievkalpojuma kopīga mācību stunda abām jauniešu grupām — pirmsiesvētes (jaunākajai grupai) un iesvētīšanas klasei.

BRAMPTONA

12. aprīlī plkst. 7 vakarā draudzes vakars Grace United baznīcas zālē.

27. aprīlī plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā. Pēc dievkalpojuma mācību stunda jauniešu grupai.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona. Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

Zaļā ceturtdienā, 3. aprīlī, plkst. 7 vakarā bikts dievkalpojums ar dievgaldu; Lielajā Piektdienā, 4. aprīlī, plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu. Pirmajās Lieldienās, 6. aprīlī, plkst. 7 no rīta svētku dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8180.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

3. aprīlī, pl. 8 vakarā Zaļās ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze angļikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

6. aprīlī pl. 2 pēcp. Lieldienas svētku dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALĀ

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Cooldrook Ave, Montreal 29, P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Lielajā Piektdienā, 4. aprīlī, dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 1.30 p. p.

Lieldienā, 6. aprīlī, plkst. 6 no rīta saullēkta dievkalpojums.

Otrdien, 8. aprīlī, plkst. 2 draudzes namā pensionāru sanāksme.

13. aprīlī plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un Svētdienas skola; jaunatnes sanāksme.

20. aprīlī plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

27. aprīlī plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un Svētdienas skola; jaunatnes sanāksme.

Dievkalpojumi angļu valodā: Lieldienās, 6. aprīlī plkst. 9.30 no rīta ar dievgaldu; 27. aprīlī plkst. 9.30 no rīta.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906. Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VESTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Miķelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont.

jaunatne.

TORONTO BAPTISTU

Draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Zaļā Ceturtdienā, 3. aprīlī, pl. 7.30. Jonkeru baznīcā vakara dievkalpojums ar dievgaldu; māc. O. Gulbis un A. Ozols, solists J. Kļaviņš, ērģelniece R. Pētersone.

Lielā Piektdienā, 4. aprīlī, pl. 6 vakarā Betlemes baznīcā ar dievgaldu māc. R. Zariņš, solists Alberts Vēciņš, tenors, ērģelnieks Bruno Skulte; pl. 7.30 Jonkeru baznīcā māc. T. Vēdzele un A. Ozols; Salas baznīcā māc. A. Anševics un O. Gulbis, ērģelniece Velta Anševica.

Lieldienu rītā, 6. aprīlī, pl. 8 Betlemes baznīcā liturģisks dievkalpojums, māc. R. Zariņš; pl. 7 Salas baznīcā māc. O. Gulbis, koris, diriģents R. Balodis, ērģelnieks Br. Skulte. Pl. 8 Jonkeru baznīcā māc. A. Ozols, koris, ērģelniece un diriģente Rita Pētersone.

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 Forest Preserve Drive, Wooddalc. Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Ave.).

Mācītājs Māris Kirsons — 303 DesPlaines Ave, Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 4011 W Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā. 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Liventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1338 Pauline Blvd

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnicā 532—1700 mācītāja mājā 538—7647.

BOSTONA

Bostonas latv ev.-lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 62 Mozart St., Jamaica Plain, Mass. 02130, telef. 522—9810.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDZELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031. draudzes tālrunis CA-59408, māc. E. Caune, tālr. PO9-8879.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā. 315 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 788.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

Prof. J. F. Tīdemaņa gleznu izstāde Latviešu namā:

1. aprīlī no 11 — 8 vak.
2. aprīlī no 1 — 10 vak.
3. aprīlī no 1 — 10 vak.
4. aprīlī no 11 — 8 vak.
5., 6. un 7. aprīlī no 1 — 10 vak.

10. aprīlī — plkst. 8 vak. Ģirta Tiltiņa gleznu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas zālē.

12. aprīlī — pl. 8 Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja ev.-lut draudzes koŗa 17. gadskārtējais garīgs koncerts ar četru solistu un simfoniskā orķestŗa piedalīšanos.

12. aprīlī — 8 vak. Latviešu namā Toronto futbolistu gadskārtējā sezonas atklāšanas balle

13. aprīlī — plkst. 4 p.p. DV namā A. Gailīša referāts: „Kas jāzina, ieguldot kapitālu akcijās".

13. aprīlī — plkst 4 pēcp. Latviešu namā „Melnais" literārais sarīkojums ar autoru piedalīšanos LPB presēs kopas Kanadā sarīkojums.

13. aprīlī — plkst. 6 p. p. Latviešu namā prof. St. Ladusāna ref. „Atklātais humānisms".

19. aprīlī — plkst. 7.30 vak. Latviešu namā DV teātŗa Kanadā sarīkojums Latviešu namam par labu.

20. aprīlī — plkst. 5 pēcp. Latviešu namā DV teātŗa Kanadā sarīkojums Latviešu namam par labu.

20. aprīlī — pl. 5 p. p. Laikmetīgās latviešu mūzikas un dzejas pēcpusdiena Sv. Jāņa baznīcas telpās. Piedalās Ilze Strāla—Didrichsone un dzejniece Velta Toma.

27. aprīlī — pl. 4 p.p. DV namā Dr. A. Pērkona ref. „Jaunākie pētījumi kriminālzinātnē".

3. maijā — plkst. 8 vakarā DV namā Maija balle ar Maija karalienes vēlēšanām.

4. maijā — plkst. 4 pēcp. DV namā A. Gailīša referāts: „Krāšņuma dārzu ierīkošana un kopšana".

10. maijā — plkst. 5. p.p. Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 gadu jubilejas sarīkojums ar svinīgu aktu un balli Latviešu namā.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 m ēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

IKDIENAS ŠĶIKUMI:

AVĪŽNIEKS

Svētdienas pēcpusdiena ir labs ciemošanās laiks, jo cilvēki jau mazliet atpūtušies no sestdienas vakara sarīkojumu pārdzīvojumiem, arī dievkalpojumi beigušies, nevienam vairs nav jāsteidzas, un ir pat iespējams, ka šai laikā izdodas izdziedināt sasāpējušo galvu. Lielais sniegs Nujorkā tikko bija nokusis, un tā kādas svētdienas pēcpusdienā devos pie rakstnieka Tālivalža Simtiņa.

Rakstnieks dzīvo rajonā, kuŗā apmetušies caurmēra cilvēki — tādi, kas nav bagāti, bet sevi neuzskata arī par nabagiem, tādēļ apkaŗo nabadzību, paši strādādami un maksādami nodokļus nabagu un birokratu atbalstīšanai. Zvans pie ārdurvīm deva signālu, ka ieradušies cilvēki no cituriene̦s, bet ducošā atbildes skaņa bija zīme, ka dzīvokļa saimnieks apzinās, ka ieradušies pie̦ņemami cilvēki un tiem ārdurvis atvērtas, ja vien tie paši vēlas tās atvērt. Nākošais pogas spiediens atvēra durvis celtnī, citas pogas paspiešana deva pavēli celtnim uzraut ciemiņus trešajā stāvā. Grabot un lēni kustoties, celtnis tiešām trešajā stāvā atvēra durvis, un bija jāmanās no tā izkļūt, iekām durvis atkal aizveras.

„Nu, mīlīši, nāciet tik šurp!" atskanēja mājasmātes balss no atvērtajām dzīvokļa durvīm. Sekoja apsveicināšanās ar rakstnieku un viņa dzīvesbiedri. Tad apsēdāmies pie mazā kokteiļu galdiņa. Rakstnieks atnesa vairākas pudeles ar lielām un mazām glāzēm, viņa dzīvesbiedre — šķīvjus ar maizītēm.

„Uz tikšanos iemetīsim kādu krakīti," rakstnieks mudināja, ņemdams ar sarkanu papīru aplipinātu pudeli un piepildīdams mazās glāzītes. „Volfšmita vodka ir labākais, kas latviešu cilvēkam garšo."

Man gan likās, ka visas vodkas garšo vienādi, bet latviešiem, varbūt, pats vārds „Volfšmits" ir simpatiskāks, it sevišķi, ja pie tā dažkārt piekarina vārdu „Rīga". Tomēr pret mājastēva atzinumu nekā negribēju iebilst. Izmetām mazo glāzīti un tūlīt ķērāmies pie lielās, kuŗa bija piepildīta ar „pusi uz pusēm". Tas ir apzīmējums kādam maigam dzērienam ar divu garšu samaisījumu. Pēc tam pievērsāmies italiešu baltmaizei un žāvēta zuša astei. Zutis bija sāļš, radīja slāpes, un tās varēja remdināt, atkārtojot mazo un lielo glāžu lietošanu.

Dāmas runāja par modernieni matu sakārtojumiem, par minisvārciņiem un nailona apakšvārkiem. Viru sarunas bija nopietnākas.

„Saki, Beber," iesāka Simtiņš, „kā tas nāk, ka katra avīze vienu un to pašu latviešu dzīves notikumu vai sarīkojumu apraksta citādi? Tu jau arī kādreiz uzraksti pa rakstam, tad jau tev par šo savādību, varbūt, būs kaut kas zināms."

Izmetu pustukšoto glāzīti.

„Redzi, draugs, arī rakstnieki par vienu un to pašu tematu raksta dažādi. Anšlavs Eglītis, Aivars Ruņģis un Tālivaldis Ķiķauka rakstīs savādāk par to pašu lietu. Tāpat ir ar žurnālistiem. Katram savs stils, katram savs skatiens dzīvē. Bez tam katrai avīzei ir citāda seja, kas rakstītājam prasa piemērošanos. Bet — vai tad dažādu domu iztei̦kšana nav sekmējama?" jautāju rakstniekam.

„Protams, tas avīzēs rada sacensības garu, arī lasītājs notikumus var skatīt no vairākām pusēm," Simtiņš piekrita. „Dažreiz avīzē var lasīt kādas latviešu organizācijas vadītāja jaunos ierosinājumus, bet otrā lasāms, ka līdzīgi ierosinājumi bijuši jau agrāk, tikai ar īstenošanu nav veicies. Tomēr dažreiz avīzēs atzīmēts, ka kādas sēdes dalībnieki divas stundas apsprieduši kādu jautājumu, bet nekas tuvāk nav pateikts... Vai tas tāpēc, ka runasvīri nav nekā tāda runājuši, kas būtu vērts atzīmēšanai avīzē, jeb vai runāts kaut kas tāds, ko avīzē nevar rakstīt?"

„Ir jau reizes, kad vīri gudri un ilgi izrunājas, bet neko jauna nepasaka," dziļdomīgi novilku. „Tad arī lasītājiem nav nekā, ko lasīt. Citreiz atkal notiek slēgtas sēdes, par kuŗām nedrikst rakstīt. Un notiek arī tā, ka viens rakstītājs kādu lietu apraksta, otrs to nemaz nepiemin. Mans uzskats ir, ka par visu jāraksta brīvi, cik vien brīvība to atļauj. Visgrūtāk rakstīt par organizācijām, kuŗās pats esi dalībnieks, bet vēl grūtāk, ja esi pat valdes loceklis. Tomēr dažu organizāciju vadītāji ir tādi mākslinieki, ka uzraksta par savu darbu varenas lietas, kaut vēlāk izrādās, ka viss tikpat vareni pārsprēgts. Bet — kas to tad vairs ievēro?"

„Cik daudz caurmēra latviešu žurnālists gadā uzraksta?" gribēja zināt Simtiņš.

„Dažs uzraksta, varbūt, tikai pārsimt rindu, bet ir daži, kas raksta vairākām avīzēm, lietojot kopijas, un tādi viegli saraksta ap 2000 rindu mēnesī vai pāri par 20.000 gadā, saņemot par to no dažiem laikrakstiem brīvekspemplāru, no citiem nelielu rindiņu honorāru. Bet žurnālisti jau ir citādi rakstītāji nekā literāti."

Ieņēmu kārtīgu malku no mazās glāzītes. Simtiņš manī paskatījās platām acīm.

„Vai tu esi redzējis dzejoli vai prozas sacerējumu kādā periodiskā izdevumā bez autora atzīmes?" es viņam agresīvi noprasīju.

„Bet tas taču dabīgi! Kā tad lasītājs lai zinātu, kas dzejoli vai ko citu rakstījis?" Simtiņš brīnījās.

„Redzi nu, Simtiņ. Žurnālistu rakstiem parasti nav autora vārda; tiem pieraksta sākumā vai beigās tikai pāris burtu, kādu krustiņu vai segvārdu. Tikai reportāžas vai kādi citi dižāki raksti dažreiz parakstīti ar autora vārdu. Tādēļ jau cilvēki žurnālistus vērtē zemāk nekā literātus."

Noskatījos, kā Simtiņš ieņem krietnu malku un par jaunu piepilda savu glāzi, tad turpināju:

„Bet žurnālists jau arī nemeklē rakstītāja slavu, tādēļ arī tikai labsirdīgi pasmaida par šādu salīdzinājumu ar literātiem. Avīžniekam daudz laika jāziedo, lai sameklētu materiālus, un tā atliek maz laika pašam rakstam. Piedevām redaktori jau vienmēr svītro un dažādi labo žurnālistu rakstus, turpretim literāti savus darbus nodod valodas lietpratējiem stila vai gramatikas gludināšanai. Rakstnieka vai dzejnieka lepnums ir izdota grāmata, lai cik liela vai maza, bet žurnālista lepnums ir, ka viņa rakstus lasa desmit reižu vairāk lasītāju, kaut parasti tie rakstītāju nemaz nezina. Kas reiz sācis avīzēs rakstīt, to no rakstīšanas vairs nevar atradināt; tā ir kā slimība asinīs. Avīžnieks dažkārt samaksā pāris dolaru par ieeju sarīkojumā, lai avīzē pēc tam aprakstītu tā norisi. Avīžnieks dažkārt samaksā arī 10, 12 vai pat vairāk dolaru par kādas jubilejas vakariņām, lai pēc tam rakstītu par jubilāru. Tas latviešu sabiedrībai liekas ļoti normāli, jo gandrīz neviens par to nesūdzas. Arī tādēļ, liekas, žurnālists salīdzinājumā ar rakstnieku vai dzejnieku ir tikai otras šķiras rakstītājs. Vismaz sabiedrības acīs."

Simtiņš visu laiku neatlaidīgi koda žāvētā zuša ādu, un tas solīja vētru. Kad biju beidzis, viņš pacēla glāzīti, bet tad nolika to atpakaļ, jo no virtuves nāca tā otra puse, jau pa gabalu saukdama:

„Veči, pievāc savas glāzes un atbrīvo vietu desiņām ar skābiem kāpostiem!"

Tā mūsu saruna pārtrūka.

Bebers

Dzīve teiksmainības...

(Pārnesums no 3. lpp.)

Bērziņas darbos ir „sava telpa un savs dziļums", un norādīja, ka „tā tomēr nav impresionisko tradiciju atmosfaira", ka mākslinieci „telpa ir mākoņu nešanai un lauku vējam", ka viņas darbos „dziļums ir tukšums", kas iezīmējas „kā ielogojums krāsu plankumiem, kuŗu loma gandrīz abstrakta". Maijas Miesnieces—Bērziņas mākslā liela nozīme piekrīt ofai un tās vilcieniem, viņas darbiem „zināmā distancē atgādinot robustu japānismu", jo tieši japāņu ir lieli akvareļu meistari. „Tas nenozīmē," uzsvēra referents, „ka viņai būtu svešs latviskums. Nebūt ne! Viņa, tāpat kā latviešu tautas māksla, dzīvi atzīst. Un, tāpat kā latvieši, viņa redz to reālu, tikai kaut kādā teiksmainības vai sapņainības aspektā."

Izstādē bija 29 paliela formāta akvareļi, kuŗi pilnā mērā apliecināja gleznotāja A. Treiberga referātā teikto. „Lauku aina", ar dzeltieniem laukiem un zaļām birzīm gar malām, priecināja ar krāsu plūdumu un caurspīdi. „Vētra" rādīja vējā mētātas buŗu laivas — brāzmainība un trauksmainība! Teiksmainība paudās tumši brūnos toņos ieturētajā darbā „Mežs", bet „Kurzemes krastā" reālitāte izkusa krāsu plūdumā. Lielākā darbu daļa rādīja puķes, tai pašā savdabīgajā krāsu plūdumā, ar īpatiem krāsu plankumiem fonā. Īpašu uzmanību saistīja „Ainava", kuŗā lietpratēji saskatīja krāsu ziedā zināmu radniecību ar Kārļa Miesnieka sārti sarkano toņu risinājumiem, tikai citā sižetā un citā aspektā, kas kā tāla atblāzma pāri jūrām iedvesmojusi mākslinieci radīt šo jauko darbu. Pretēji japāņu miniatūristiem, Maijas Miesnieces—Bērziņas akvareļi skatāmi no paliela attāluma, tikai tad to burvība atveŗas visā pilnībā. Piemēram, „Pensilvēnijas ainava", tuvumā aplūkota, neizteic nekā, bet ja atkāpjas zāles otrā galā, tad arī pats lielākais skeptiķis piekrīt, ka tālumā zilgo zīmīgie kalni un meži.

Izstādes atklāšanā piedalījās ap 60 mākslas draugu, kuŗu īpašumā jau pirmajās divās stundās pārgāja apmēram trešdaļa izstādīto darbu.

N. L.

JAKIMOVIČS APCIETINĀTS

Ar palielu virsrakstu „Priekšzīmīgs komūnists apsūdzēts nešlavas celšanā" Toronto kanadiešu laikrakstā „The Globe and Mail" 27. martā bija ievietots ziņojums par nedienām, kas piemeklējušas Ivanu Jakimoviču, no amata atceltā Krāslavas rajona kolchoza „Jaunā gvarde" priekšsēdi un bijušo partijas biedru, par kuŗu mūsu laikrakstā jau vairākkārt ziņots, galvenokārt sakarā ar viņa nesaudzīgo vēstuli partijas ideologam Suslovam. Pēdējā laikā viņš bez darba un nabadzībā dzīvoja Rīgas jūrmalā. Viņa tautība nav skaidri zināma.

Jakimovičs izpelnījās Rietumu ievērību, vēstulēs protestēdams par Pad. savienības nelabvēlīgo nostāju pret gara darbiniekiem sakarā ar rakstnieku Daniela un Siņavska notiesāšanu. Par to viņu atcēla no kolchoza vadības.

Kā ziņo kanadiešu laikraksts, Ivans Jakimovičs, kuŗš 1956. gadā beidzis okupētās Latvijas universitātes filoloģijas fakultāti, 1964. gadā izpelnījies plašu ievērību ar izvilkumiem no savas dienasgrāmatas, kuŗus publicēja „Pravda", rādot viņu kā entuziastisku komūnistiskās ideoloģijas piekritēju un izcilu administrātoru. Priekšzīmīgais komūnists tomēr bija sācis pārāk patstāvīgi domāt. Viņš pievienojās kādreizējam sarkanarmijas ģenerālim Pjotram Grigorenko un citiem, atklāti nosodīdams padomju rīcību, īpaši Čechoslovakijas okupāciju, un parakstīja petīciju, kuŗā pieprasīta padomju bruņoto spēku izvākšana no Čechoslovakijas. Jakimovičs un Grigorenko šai petīcijā norādīja, ka padomju iestādes pārkāpušas konstitūciju, kuŗā garantētas visas pamatbrīvības.

Tagad, kā ziņo kanadiešu laikraksts, kādreizējais parauga komūnists Jakimovičs Rīgā apcietināts par Pad. savienības nomelnošanu. Pieņemams, ka arī viņš nu ies to pašu ceļu, ko viņa priekšgājēji — dumpīgie padomju rakstnieki un citi, kas iedomājās, ka Pad. savienības konstitūcijā minētās „brīvības" ir tās pašas, kas minētas demokratisko valstu likumos.

—ns

Strupauša pirmā diena...

(Pārnesums no 2. lpp.)

Paveŗas telts sprauga un laukā izlien gaišmatains zēns.

„Tas taču Mežmaļu..." zaķu māte lūpas vien čāpstina, un abi zaķi, it kā norunājuši, aizlien aiz koka.

Zēns paiet mazu gabaliņu uz gravas pusi. Rokās viņš kaut ko nes. Tad no jumta izlien vēl divi zēni, lielāki par pirmo. Viens no tiem pieskrien mazajam blakus un kaut ko saka. Ko? Zaķi nedzird. Puika runā pārāk klusi. Lielākā zēna balss ir skaļāka, un to, ko viņš saka, zaķi dzird.

„Īsts skauts katru dzīvu radību žēlo un mīl," tā viņš saka. „Kā tu justos, ja tevi kāds nokertu un mājās nelaistu? Kā justos mūsu māte un tēvs?"

To pašu domā arī Vilnis, bet patiešām ar lielāko brāli taču var. Vai tad Pēterim tūliņ jādusmojas? Vilnis paiet tālāk no brāļiem, notupstas un izlaiž no rokām mazu zaķēnu.

„Tas taču mans Strupausis!" zaķu māte gandrīz kliedz un, zēnus neievērodama, metas pie dēla. Daudz lēnākā un apdomīgākā gaitā viņai seko tēvs.

Atkalredzēšanās prieki ir lieli. Visi trīs uzreiz jūt, ka diena ir silta, gaiša un saulaina. Visi priecājas par pavasari un Lieldienām. Priecīgi un laimīgi ir visi, bet vislabāk tomēr jūtas Strupausis. Viņš zina, ka pasaulē ir labi, bet vislabāk tomēr mājās.

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

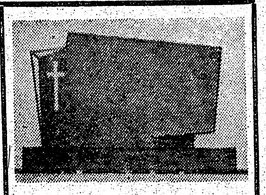
PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

LATVIEŠU NAMS
491 College St. Toronto 4
izīrē
telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

LĪKSMUS LIELDIENU SVĒTKUS VISIEM LATVIEŠIEM NOVĒL:

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. East, Toronto 2, Ont. TĀLR. 363-6497

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.

491 College ielā tālr. 924-2775

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PA-GATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

BROADVIEW DELICATESSEN

105 Danforth Ave., pie Broadview, tālr. 465-9905

AUSMA MIĶELSONE

L. LĪDUMA

Gaļas izstrādājumu veikals un darbnīca

363 Roncesvalles Ave., Toronto 3,

tālr. 532-8762

PAVASARA KONDITOREJA

un delikatešu veikals

361 Roncesvalles Ave., Toronto 3,

tālr. 531-7353 S. ČUKULS

BĒRZIŅŠ REALTY LTD.

Nekustami īpašumi. Apdrošināšana. Obligācijas.

316 Harbord Street, Toronto 4. tālrunis 534-8447

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.

43 Mulock Str. Toronto 9, Ont., tālr. 486-6907

J. MIŠKINS

A. KRISTAPSONS & CO.

gaļas izstrādājumu veikals un darbnīca

1095 Queen St. E. Toronto 8, tālr. 466-5152

O. INDZERS

T.V. RENTAL
A. EGLĪTIS

161-A Roncesvalles Ave., Toronto 3, tālr. 537-1401

BALTIC MOVERS un EAGLE'S NEST

S. Vasarājs, tālr. 534-1403

LAIMON'S AUTO SERVICE

603 Gerrard Str. E. Toronto 8, tālr. 406-6540.

Laimons Marovskis

Gaišus Augšāmcelšanās svētkus novēl

I. un A. Tīrumi

LOTUS

puķu un dāvanu veikalā

tālr. 533-3884

Steidzamos gadījumos sūtiet

MŪSU ĀTROS
GAISA PASTA SAIŅUS
UZ LATVIJU

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICAS SAINIŠU NODAĻĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS-NOTĀRS
283 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

LAIKRAKSTA

LATVIJA

AMERIKĀ

ATSEVIŠĶI NUMURI PĒRKAMI TORONTO

Broadview Delicatessen
105 Danforth Ave.

Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.

Eric's Delicatessen
375 Broadview Ave.

Esto Meat Products
991 Mt. Pleasant Rd.

Lidums Meat
293 Roncesvalles Ave.

Lotus Florists
792 Bathurst St.

Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.

Pavasars Delicatessen
361 Roncesvalles Ave.

Pokos Meat
376 College St.

Venus Florists
231 Roncesvalles Ave.

West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.
HAMILTONĀ

O. Andersons
36 Market St.

Northland Grocery
120 Barton St. E.

Daugavas Vanagu Grāmatnīcā 491 College ielā, Toronto 4

Zigfrīda Jurševska un Hertas Jaunzemes
KERAMIKA

Ed. Ošiņa
ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI

Kārļa Pakrastiņa
SVECTURI

Jāņa Zālīša un Gunara Buša
ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI

Antona Pastara
ŠĶIVJI

M. Zichmaņa
TAUTAS TĒRPU ZĪMĒJUMI

Otilijas Mežules un Veras Lubes
TAUTISKAS LELLES

E. Eņģeles un V. Užules
AUDUMI un PRIEVĪTES
JOSTAS — GRĀMATZĪMES

LATVIEŠU SKAŅU PLATES un LATVIEŠU GRĀMATAS

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Ligate Majors

Kanadā —
Jūs meklē Dr. Bodi
Lūdz rakstīt:
EMMA GALLAS
4128 Parkside Ave.,
Philadelphia, Pa. 19104

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Arturs Upitis

dzimis 1898. gada 9. decembrī,
miris 1969. gada 26. martā, Toronto.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PAGAUGSAIŅI — Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
6 — 9 kg manna vai baltie kviešu milti (svars no kat. a pēc pasūtītāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
9 — 19 kg milti vai manna (svars no katra pēc pasūtītāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 60 cigaretes brutto 5 kg 22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolades, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonade, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigaretes 39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. 24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc. 22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. 37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc. 30.75
37 — 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. 29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. 51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc. 29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 mārc. 52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc. 27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc. 45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc. 20.90
44 — iepriekšējais sainis dubultots 36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona; žāvēts, kopā 38 mārc. 49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviesta, 500 gr alers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vanilas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncent-cukurs — 38 mārc. 37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lādsam svarīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Toronto lielākam plastikas veidošanas un cauruļu stiepšanas uzņēmumam vajadzīgi pastāvīgam darbam VĪRIEŠI un SIEVIETES.

Lūdz zvanīt Mr. E. Lember, tālr. 751-3820,

SCEPTER Mfg. Co. Ltd.

11 Bermondsey Rd., Toronto 16

DV APGĀDA IZDEVUMI

Angelika Gaiīte — Rītausmā	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas	$4.20
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka — Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izciliākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

TEICAMA GRĀMATA DĀVANAI

Ingridas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

Grāmata pasūtināma DV GRĀMATNĪCĀ —
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225

Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.

Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Ods"

JŪS GAIDA CIEMOS

Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.

Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board
Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

PRIECĪGUS LIELDIENAS SVĒTKUS!
Konst. Kārkliņš

Miris ģen. Dvaits Eizenhauers

Vašingtonā 28. martā ap pusdienas laiku Voltera Rīda armijas slimnīcā 78 gadu vecumā miris bijušais ASV prezidents — pieczvaigžņu ģenerālis Dvaits Davids Eizenhauers, kas šai slimnīcā rūpīgā ārstēšanā atradās jau apmēram vienu gadu un pārcieta septiņas sirds lēkmes. Pēdējā bija liktenīga. Viņu ar militāru godu apbedīja 2. aprīlī Kanzasas pavalstī, kur ģenerālis aizvadījis savu bērnību.

Tūlīt pēc ģenerāļa nāves savu ierašanos uz izvadīšanas ceremoniju pieteica Francijas prezidents Degolls, kurš pēdējo reizi Vašingtonā bija 1963. gadā, kad piedalījās atentātā nogalinātā ASV prezidenta Džona Kenedija bērēs. Degolls telegrafēja Eizenhauera atraitnei, ka viņš un Francija dziļi nožēlo sava mirušā kara biedra aiziešanu. Kanadas ministru prezidents Trudo, kurš līdz mūsu redakcijas slēgšanai vēl nebija izšķīries, vai braukt uz bērēm, izteicies, ka viņa valdība vērtējusi Eizenhaueru ar dziļu cieņu, jo viņš sapratis Kanadas problēmas.

ASV prezidents Niksons, kurš bija viceprezidents abos Eizenhauera valdīšanas periodos no 1952. — 1960. gadam, izsludināja 31. martu par nacionālo sēru dienu. Pie valsts iestādēm, ASV sūtniecībām ārzemēs un uz karakuģiem karogi plīvos pusmastā 30 dienu. Šķirstu ar Eizenhauera mirstīgajām atliekām, novietotu uz lielgabala lafetes, 30. marta pēcpusdienā pārveda uz Kapitoliju, pēc izvadīšanas ceremonijām un aizlūgumiem šķirstu speciālvilcienā no Vašingtonas savukārt pārveda uz Abilēnu.

Apbedīšanas plāns, kuŗam Eizenhauers piekritis, bija izstrādāts jau 1966. gadā. Tagad, trīs gadus vēlāk, pie viņa nāves gultas stāvēja dzīvesbiedre Mēmija, dēls Džons ar vedeklu un mazdēls Davids ar dzīvesbiedri — prezidenta Niksona meitu Džuliju, kuŗu Eizenhauera mazdēls apprecēja pagājušā gada decembrī Īsi pirms Niksona ievešanas amatā. Džons Eizenhauers, vienīgais ģenerāļa dēls, pagājušā mēnesī izraudzīts par ASV sūtni Beļģijā.

Prezidents Niksons, kas sēru vēsti saņēma vienu minūti pēc Eizenhauera nāves un tūlīt kopā ar meitu Trisiju ieradās slimnīcā, atstājot to ļoti sadrūmis, salīdzināja Dvaitu Eizenhaueru ar Džordžu Vašingtonu: „Pirmais karā, pirmais mierā, pirmais savu valstsvīru sirdīs." Eizenhaueram bijusi liela pienākuma apziņa, un viņš ticējis, ka viss bijis labi, ko viņš darījis.

Brīvās pasaules uztvērē, varbūt, tam varētu piekrist. Trimdinieki ne gluži tam piekrītīs, jo nesaprotamā otra pasaules kara beigu posmā bija Eizenhauera komandēto amerikāņu spēku apstāšanās pie Reinas, atteikšanās no Berlīnes ieņemšanas, atļaujot sarkanarmijai izmaksāt stingru nostāju.

Eizenhauers ticēja labo spēku uzvarai. Viņš atkārtoti apliecināja, ka brīvību un taisnību neviena vara nevar tautām nolaupīt uz mūžīgiem laikiem. Eizenhauers vēlējās, lai vēsture viņu atcerētos kā vīru, kas centies pasaulei nodrošināt mieru: „Ja visas tautas patiesi vēlētos mieru, tad šādu tautu vēlēšanos neviena vara pasaulē nespētu ignorēt."

Eizenhaueram nebija nekādu aplamu ilūziju par komūnistu draudiem brīvajai pasaulei. Viņš darīja iespējamo, lai šos draudus mazinātu. 1955. gadā Eizenhauers nāca klajā ar drāmatisku deklarāciju: „Aukstā kara izbeigšanai es ierosinu ASV un Pad. savienībai apmainīties ar plāniem par visiem militārajiem iekārtojumiem abās valstīs un panākt abu valstu savstarpēju militāru inspekciju." Protams, Kremlis šo Eizenhauera drastisko priekšlikumu noraidīja. Eizenhauera miera filozofijas pamatā bija pieņēmums, ka karš nebūt nav nenovēršams. Mēs tagad varam jautāt, kādēļ prezidents 1959. gadā aicināja uz ASV Hruščovu. Varbūt vēsturnieki kādreiz atzīs, ka šis Eizenhauera diplomātiskais gājiens bija ļoti tālredzīgs, jo ASV Hruščovs personīgi pārliecinājās, ka viņa pašas sludinātās briesmas par „amerikāņu imperiālistu draudiem" ir aplamas. Nav zināms, ko Eizenhauers ar Hruščovu runāja zem četrām acīm, bet daži komentātori pieņem, ka ASV prezidents sarunās ar Kremļa valdnieku norādīja, ka Pad. savienības konflikts ar sarkano Ķīnu kādu dienu no ideoloģiska vārdu kara var pārvērsties militārā sadursmē. Der atcerēties, ka Hruščovs tūlīt pēc ACV apciemojuma devās uz Pekingu, un nedēļu vēlāk Maskava pārtrauca sarkanās Ķīnas apbruņošanu ar saviem ieročiem. Arī pēc Hruščova notronēšanas jaunajiem Kremļa valdniekiem bija jāatzīst, ka lielāks drauds pasaules mieram ir ķīniešu masas, nevis iedomātie Vašingtonas agresīvie nodomi.

Kad Eizenhauers būs atdots zemes klēpim, viņa sludinātās idejas par mieru un taisnību vēl nebūs īstenotas. Nav šaubu, ka jaunais ASV prezidents Niksons, kam nelaikis prezidents savā laikā dāvāja vislielāko uzticību, neļaus Eizenhauera karagājienam par labo spēku uzvaru pasaulē apsīkt.

Aleksandrs Ķegumnieks

VIŅŠ MILĒJA SAVU TAUTU...

Pārnesums no 1. lpp.)

spējas. Jau divas dienas pēc šiem manevriem viņu paaugstināja par ģenerālmajoru. Tālākais panākumu ceļš bija patiešām vienreizējs. 1942. gadā ģenerālis Maršals nosūtīja Eizenhaueru uz Eiropu, uzticot viņam ASV bruņoto spēku komandiera pienākumus, pareizāk — pirmo uz pārējūru nosūtīto amerikāņu vienību komandēšanu. Tā paša gada novembrī Eizenhaueram jau uzticēja amerikāņu un britu invāzijas Istenošanu Ziemeļāfrikā. Viņa vadībā 1943. gada jūlijā un augustā sekmīgi beidzās sabiedroto militārās akcijas Sicīlijā, kam sekoja Itālijas kaŗagājiens un itāliešu beznoteikuma kapitulācija.

1943. gada novembrī Teheranas konferencē tā laika sabiedrotie vienojās uzticēt visu gaisa, jūras un sauszemes spēku virspavēlniecību Rietumeiropā Eizenhaueram. Tas praktiski nozīmēja sagatavot sabiedroto invāziju Hitlera daudzināt ajā „neiemamamajā Eiropas cietoksnī". Tieši invāzijas sagatavošanā visā pilnībā parādījās ģenerāļa Eizenhauera ģeniālās organizatora spējas un diplomātiskās dotības izlīdzināt neskaitāmas pretišķības, kuŗas pastāvēja sabiedroto starpā. Kritiskākā diena Eizenhauera mūžā bija 1944. gada 5. jūnijs, kad viņam bija jāpieņem izšķirošais lēmums par desanta vienību izcelšanu Francijā. Nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ gaisa desanta operācijas atradās zem lielas jautājuma zīmes, tādēļ Eizenhauera padomdevēji ieteica invāzijas dienu pārlikt uz vēlāku laiku. Par šo kritisko dienu Eizenhauers vēlāk rakstīja: „Es aizgāju viens savā teltī un ilgi, ilgi domāju." Nākošajā dienā, uzņemoties visu atbildību, Eizenhauers deva pavēli sākt invāziju Eiropā. Tas bija izšķirējs solis sabiedroto ceļā uz uzvaru.

Pēc kara Eizenhauers demobilizējās. Likās, ka viņš mūža atlikušos gadus pavadīs kā Kolumbijas universitātes prezidents, bet liktenis bija lēmis citādi. 1950. gadā Eizenhauers jau atkal atradās Pentagonā, un tā paša gada decembrī prezidents Trūmens viņu sūtīja uz Parīzi uzņemties jaunradīto NATO spēku virspavēlnieka pienākumus.

Politiskie notikumi pasaulē un amerikāņu uzticība nākošajos gados sagatavoja ceļu tālākajam, vēl nozīmīgākajam Eizenhauera dzīves posmam. Amerikāņi vēlējās, lai ģenerālis pārņemtu savās rokās valsts vadību. 1952. gada maijā, pēc ilgas vilcināšanās, Eizenhauers piekrita kandidēt kā republikāņu partijas pārstāvis prezidenta vēlēšanās. Vēlēšanu dienā Eizenhauers saņēma pāri par 33 milj. balsu vairāk kā jebkurš cits ASV prezidents kādreiz saņēmis pirms viņa.

Eizenhauers, par spīti 1955. gadā pārciestajai sirdstriekai, 1956. gadā kandidēja otreiz un palika ASV prezidenta amatā līdz 1960. gada novembrim. Viņa 8 gadi Baltajā namā neapšaubāmi iezīmējās ar centieniem nodrošināt pastāvīgu mieru. Eizenhauers izbeidza karu Korejā, bet tas bija tikai viens no Rietumu un Austrumu konfrontācijas izpaudumiem tai laikā. Tā sauktais aukstais karš un komūnistu agresija materializējās kritiskajā Rietumberlīnes blokādē, revolūcijā Ungārijā, komūnistu draudos dienvidaustrumu Āzijā un citos smaguma punktos. Bīstamas starptautiskas krizes izveidojās Alžīrijā, britu Suecas akcijā, Kubā, Dienvidamerikā un Āfrikā. Viens pārsteidzīgs soļis varēja viegli radīt nepārredzamas sekas. Eizenhauera valstsvīra tālredzība un pareizā izšķiršanās kritiskos brīžos, varbūt, šajos konflikta gados pasargāja pasauli no jauna kara.

Kāpēc arabi izvairās no tiešām sarunām ar Izraēlu

Izraēla visu laiku pastāvējusi uz tiešajām sarunām ar arābu valstīm kā labāko līdzekli Vidējo austrumu krizes jautājuma nokārtojumam, noraidot „četru lielo" starpniecību. Arābu valstis Izraēlas ierosinājumus tāpat visu laiku ignorējušas.

Par spīti tam, „četru lielo" sarunas par Vidējiem austrumiem paredzētas nākošajā nedēļā pie Apvienoto nāciju drošības padomes. Šī četru paktu sesija, kuŗu ierosināja Francijas prezidents Degolls, novilcinājās, kamēr ASV izstrādāja Vidējo austrumu politikas formulu.

Pa slepeniem kanāļiem tomēr jau labu laiku notikusi taustīšanās starp arābu un Izraēlas pārstāvjiem. Tā, piemēram, presē parādījušās ziņas, ka Jordānijas karalis Huseins un Izraēlas ārlietu ministrs Ebans jau divreiz slepeni tikušies, lai panāktu kaut kāda veida Vidējo austrumu krizes atrisinājumu. Abos gadījumos apspriedes tomēr palikušas neauglīgas, jo karali Huseinu nav apmierinājuši Izraēlas piedāvātie nosacījumi. Huseins pastāvējis, ka katrs saprašanās mēģinājums starp Izraēlu un Jordāniju jāpaziņo Apvienoto nāciju starpniekam Vidējos austrumos Jaringam, nodrošinot pārējo arābu valstu valdības ar pareizu informāciju. Šī Huseina vēlēšanās radījusi asas domstarpības ar sarunu partneri, tādēļ Jordanijas karalis apsriedes pārtraucis.

Attieksmē uz tiešām sarunām ar Izraēlas pārstāvjiem arābu vadoņi vienmēr bijuši ļoti jūtīgi, it sevišķi karalis Huseins. Laikraksti piezīmē, ka Huseīna vectēvs Abdulla 1951. gadā nogalināts, kad līdzīgā veidā uzņēmis tiešus sakarus ar Izraēlas pārstāvjiem. Politiskie novērotāji piebilst, ka šis miera meklējums toreiz savlaicīgi palestīniešu jūtas par laimu Abdullam, un secina, ka ar to arī tagad izskaidrojama arābu vadoņa vairīšanās no tiešajām sarunām ar Izraēlu pēc katastrofālā 1967. gada šiskara. Šī iemesla dēļ kā Izraēlas, tā Jordānijas pārstāvji atkārtoti esot dementējuši arī ziņas par kaut kādām sarunām ar Izraēlu, un tas pats gaidāms arī nākotnē.

Huseins un Ebans slepeni tikušies jau pērnajā septembrī Londonā, bet otrreiz šāgada janvārī. Huseīns septembrī ieradies Anglijā it kā veselošanās nolūkā, bet Ebans apstājies Londonā ceļā uz Apvienoto nāciju asambleju Ņujorkā. Izraēlas arabs un agrākais kneseta (parlamenta) loceklis Jusufs Kamis nule Čikagā apstiprinājis, ka bijis klāt Huseīna un Ebana sarunām Dortrakoties līdz pat Elbai, iekaŗotās Prāgas atdošana Pad. savienībai un viena otra cita amerikāņu militārā rīcība. Bet tā jau nebija ģen. Eizenhauera vaina, — viņš tikai strikti pildīja Jaltas vienošanos un savā kaŗavadoņa pienākuma apziņā domāja, ka „viss ir labi, ko viņš dara". Un tomēr... Jāatceras, ka ģen. Eizenhauers bija ne vien rietumsabiedroto spēku komandieris Eiropā, bet arī prezidenta Rūzvelta un pēc tā nāves Trūmena militārais padomdevējs. Toties vēlāk, kad kļuva ASV prezidents, viņš pret Maskavu ieņēma stingru nostāju.

Saigona vēlas tikšanos ar vietkongiem

Dienvidvietnamas prezidents Tjū Saigonā teicis, ka viņa valdība gatava uz „privātsarunām" ar vietkongu t. s. nacionālo atbrīvošanas fronti. Prezidents neminēja nekādus priekšnoteikumus, tikai piebilda, ka cer uz vietkongu piekrišanu šādām pārrunām. Preses pārstāvjiem Tjū izteicās, ka iespējamās sarunas ar vietkongiem varētu būt daļējs turpinājums privātsarunām Parīzē starp abu Vietnamu, vietkongu un ASV delegātiem. Tjū pielaida iespēju, ka miera sarunas Parīzē varētu uzrādīt sekmes, taču vēl neesot pienācis laiks runāt par jebkādu ASV vienību atvilkšanu no Dienvidvietnamā esošajiem 540.000 vīru lielajiem amerikāņu spēkiem. Prezidents tomēr nedomāja, ka Ziemeļvietnamas bumbošanas atjaunošana pašreiz būtu labākā atbilde vietkongu uzsāktajai ofensīvai, un apliecināja savu apmierinātību par sadarbību, kāda izveidojusies ar ASV prezidenta Niksona valdību.

Pakistānā militāra valdība

Pēc piecu nedēļu ilgas vilcināšanās Pakistānas ģenerāļi beidzot pārņēmuši valsts varu, lai izbeigtu arvien pieaugošo chaosu. Prezidents Ajubs Kāns atkāpies no amata, kuŗā bija jau 10 gadu, un viņa vietā valsts vadību pārņēmis armijas štāba priekšnieks ģen Jaja Khāns, izsludinot izņēmuma stāvokli. Karaspēks gatavs stāties pret streikotājiem, nemierniekiem un terroristu bandām, kuŗas nogalinājušas Ajuba Khāna sekotājus.

Ģen. Jaja Khans valsts pārvaldīšanai izraudzījis triumvirātu — pa vienam augstākam virsniekam no armijas, flotes un gaisa spēkiem. Novērotāji domā, ka valsti nodibināt kārtību tomēr būs grūts uzdevums, jo ģenerāļi pārāk ilgi vilcinājušies ar varas pārņemšanu, dodot opozicijas vadoņiem iespēju nemierus kāpināt.

Jaunās militārās valdības vissteidzīgākā problēma būs izbeigt varmācības, kuŗas pēdējās trīs nedēļās prasījušas 200 cilvēku dzīvību Austrumpakistānā vien, kur separātisms izpaužas viskrasāk. Austrumpakistānu apdzīvo 73 miljoni, kamēr Rietumpakistānu tikai 55 miljoni, bet tie pārvalda valsti. Pakistānas policija izdarījusi masu arestus, lai pārtrauktu slepkavības, laupīšanas un dedzināšanas.

Pūpoli Lieldienās arī dažam latviešu jaunietim par hipiju filozofijas atbalstīšanu...
Dadža karikatūra

SĪKĀS ZIŅAS

● ASV ārlietu ministrs Rodžers Vašingtonā izteicies, ka ASV gatavas atvilkt savus spēkus no Vietnamas, bet neminēja noteiktu termiņu. Ministrs tikai paskaidrojis, ka nedomā par Korejas veida miera nokārtojumu, amerikāņu militārajiem spēkiem paliekot Vietnamā gadiem ilgi. Senāta ārlietu komisijā Rodžers neslēpa, ka sabiedroto puse gatava uz slepenām sarunām ar Hanoju un vietkongiem, bet norādīja, ka pretējā puse vēl nav pieņēmusi Dienvidvietnamas prezidenta Tjū piedāvājumu slepeno sarunu sākšanai.

● Diplomātiskie avoti Vašingtonā norāda, ka sarkanā Ķīna līdz šim „ignorējusi" Kanadas vēlēšanos nodibināt diplomātiskās attieksmes. Amerikāņi izteikuši bažas, ka sarkanās Ķīnas oficiāla atzīšana varētu saistīties ar sīnāmām koncesijām, piemēram, Kanadas diplomātisko sakaru pārtraukšanu ar nacionālās Ķīnas valdību Formozā. Pieņēmējams, ka Kanadai ar sarkano Ķīnu pastāv tirdzniecības sakari jau 8 gadus.

Miklainas padomju flotes kustības Atlantijas okeanā

Lieli Pad. savienības kaŗaflotes spēki pamanīti Atlantijas okeanā. Tiem uz pēdām seko NATO kuģi un lidmašīnas.

Anglijas aizsardzības ministrijas novērotāji paziņojuši, ka šī padomju jūras armāda ievērota, kad tā kuģojusi dienvidaustrumos no Islandes. Tajā bijušas 8 zemūdenes un 11 kaŗakuģu, ieskaitot kreiseŗus un raķešizņīcinātājus.

Domā, ka padomju flotes spēki atrodas ceļā uz Tālajiem austrumiem, lai pastiprinātu padomju floti Vladivostokā sakarā ar Pad. savienības un sarkanās Ķīnas robežincidentiem. Flotes karavānu pavadījuši vairāki tankkuģi, lai papildinātu kuģiem degvielu 16.000 jūdžu tālajā braucienā apkārt Labās cerības ragam uz Vladivostoku.

DV teātris Kanadā sniedz raibu programmu
„Aizver actiņas un smaidi"
Visi ienākumi Latviešu namam Toronto.
Piedalās vokālais ansamblis Ceļinieki.
Programmā patiesi un izdomāti notikumi iz tautas dzīves.
Jaunākos Toronto aizkulišu notikumus dzirdēsit un redzēsit no mūsu laikraksta reportieŗiem tieši.
Sestdien, 19. aprīlī, plkst. 7.30 vakarā un svētdien, 20. aprīlī, plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu nama Toronto skatuves zālē.
Ieejas maksa $2.50. Apmeklēt lūdz Latviešu nama valde.